

D-FEST

Programska knjižica

**TRINAESTI FESTIVAL
HRVATSKIH
DIGITALIZACIJSKIH
PROJEKATA**

16. i 17. svibnja 2024.

Trinaesti festival hrvatskih digitalizacijskih projekata

Programska knjižica

16. i 17. svibnja 2024.

**Nacionalna i sveučilišna
knjižnica u Zagrebu**

Organizator:

NACIONALNA
I SVEUČILIŠNA
KNJIŽNICA
U ZAGREBU

Podrška:

Republika
Hrvatska
Ministarstvo
kulture
i medija
Republic
of Croatia
Ministry
of Culture
and Media

Sponzor:

Ericsson Nikola Tesla

Sadržaj

O 13. D-festu / **6**

Program / **11**

Sažeci

 Izlaganja / **21**

 Radionice / **59**

Biografije autora / **67**

Programski i Organizacijski odbori / **85**

O 13. D-festu

Trinaesti festival hrvatskih digitalizacijskih projekata (D-fest) – skup posvećen digitalizaciji kulturne i znanstvene baštine, sustavima za upravljanje digitalnom građom, digitalnim proizvodima i uslugama te promociji digitalizacijskih projekata – i ove godine okuplja stručnjake s izlaganjima o aktualnim temama te prikazima projekata digitalizacije građe u ustanovama iz područja kulture i znanosti. Uvid u aktualna pitanja teorije i prakse upravljanja digitalnom kulturnom i znanstvenom baštinom te razmjena znanja i iskustava rastuće zajednice posvećene toj temi u fokusu su ciljeva skupa koji Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu organizira od 2011. godine.

Ovogodišnji D-fest u uvodnom bloku izlaganja donosi uvid u iskustva upravljanja i digitalizacije kulturne baštine stečena tijekom provedbe projekta *e-Kultura – Digitalizacija kulturne baštine* kao i kontekstualizaciju područja digitalizacije kulturne baštine unutar *Programa politike za digitalno desetljeće do 2030.* te zajedničkog europskog podatkovnog prostora za kulturnu baštinu. Slijedi blok izlaganja s prikazima razvojnih iskoraka u komunikaciji i popularizaciji baštine u digitalnom okruženju, edukaciji, ali i etičkim pitanjima područja digitalizacije. U nastavku skupa saznat ćemo više o iskustvima ustanova u provedbi projekta *e-Kultura* i u drugim digitalizacijskim projektima te o novim digitalnim proizvodima, portalima i korisnicima.

Drugi dan D-festa započinje blokom predavanja koji je posvećen temi vrednovanja. Uz pozvano izlaganje međunarodne gošće D-festa koja će pojasniti Europeanin model vrednovanja, sagledat će se vrednovanje digitalizacije i digitalnih zbirki iz perspektive hrvatskih ustanova te otvoriti važna pitanja o učinku digitalizacije kulturne baštine. Sudionici će moći produbiti znanja o Europeaninom modelu vrednovanja (European Impact Playbook) u sklopu radionice koja će se održati u nastavku skupa. Kako bi se na D-festu obuhvatila i trajno aktualna tema autorskog prava u

digitalnim zbirkama, paralelno će se održati i radionica o označivanju statusa autorskog prava.

U nastavku skupa razmatrat će se područje umjetne inteligencije i razvoja digitalne infrastrukture te predstaviti rezultati provedenih projekata digitalizacije, novi portali i virtualne izložbe te ostali inovativni načini i alati za prezentaciju baštine u digitalnom okruženju.

Očekujemo da će i ovogodišnji D-fest pridonijeti edukaciji i osnaživanju djelatnika u području upravljanja i korištenja digitalne građe, upoznati ih s aktualnim temama i izazovima te omogućiti upoznavanje i druženje sudionika kao poticaj za suradnju i nove projekte.

PROGRAM

PROGRAM

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu
CroAtrium, dvorana Judita

Četvrtak, 16. svibnja

09:00 – 10:00 **Prijava sudionika**

10:00 – 10:15 **Otvaranje D-festa i pozdravni govori**

10:15 – 11:15 **Anuška Deranja Crnokić** (Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske): Upravljanje i digitalizacija kulturne baštine

Jelena Rubić (Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske): Digitalizacija kulturne baštine u okviru nacionalnih i europskih politika

Ivan Penava (Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva): Put u digitalno desetljeće

11:15 – 11:45 **Stanka za kavu**

11:45 – 13:15 **Mirko Duić** (Odjel za informacijske znanosti, Sveučilište u Zadru): Primjena Wikipedije za komunikaciju i popularizaciju baštine u digitalnom okruženju: primjer projekta *Teatro Nuovo/Teatro Verdi*

Vlatka Lemić, Ivana Čurik (ICARUS Hrvatska): *BoostDigiCulture* projekt: Usavršavanje stručnjaka u kulturi i baštini u području digitalne pismenosti i vještina

Tatijana Petrić (Sveučilište u Zagrebu): Važnost metapodataka za objedinjavanje baštine i njihov prikaz na agregacijskim portalima: jesmo li FAIR i CARE sustavi?

Jelena Bogdanović, Dragica Krstić, Patricia Turković (Knjižnica Građevinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, konzervatorica savjetnica u miru): Izazovi i etički aspekti primjene novih digitalnih tehnologija u procesima zaštite i očuvanja kulturne baštine

Mario Bursik, Martina Badanjak (Državni arhiv u Sisku): Digitalna arheologija

13:15 – 14:15 **Stanka za ručak**

14:15 – 16:15 **Vikica Semenski, Andrea Šušnjar** (Knjižnice grada Zagreba): Sudjelovanje Knjižnica grada Zagreba u projektu *e-Kultura: Digitalizacija kulturne baštine*

Josipa Maras Kraljević, Marija Zmajlović (Hrvatski memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskog rata, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu): Portal eKultura i Hrvatski memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskog rata – problemi i perspektiva

Tamara Štefanac, Matilda Justinić (Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu): PS: cenzura

Sara Čičić Duvnjak, Ivan Kostenjak, Katarina Stojević, Zvonko Stojević, Matea Šuljak, Mirna Trinki Ruljančić (Orsula d.o.o.): Od sirove zbirke do digitalne imovine

Tanja Ladišić, Vedran Šerbu (Državni arhiv u Dubrovniku): *Zbirka razglednica Marije i Krunoslava Leka* – arhivistička obrada i digitalizacija

Mihaela Blagaić Kišiček (Institut za etnologiju i folkloristiku): Virtualna izložba *Maja Bošković-Stulli*

Paula Raguž (Dubrovačke knjižnice): Projekti digitalizacije u Znanstvenoj knjižnici u Dubrovniku: 10 godina poslije

Josipa Vragolov (Dubrovačke knjižnice – Znanstvena knjižnica): Digitalna zbirka ZDUR: statistika korištenja zavičajne periodike

Petak, 17. svibnja

09:00 – 09:50 **Obilazak Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu**

09:30 – 10:00 **Prijava sudionika**

10:00 – 11:30 **Nicole McNeilly** (Europeana): Evaluation is a mindset: lessons learned from the evaluation of Europeana's products and services

Željka Miklošević (Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu): Vrednovanje digitalnih sadržaja u muzejima

Matilda Justinić (Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu): Vrednovanje digitalnih zbirki u knjižničnom sustavu Republike Hrvatske

11:30 – 12:00 **Stanka za kavu**

12:00 – 13:30 **Radionice**

Radionica I: Evaluation from theory to practice: a practical journey from outputs to outcomes and actionable results

voditeljica: **Nicole McNeilly** (Europeana)

Radionica II: Označivanje statusa autorskog prava u digitalnim zbirkama baštinskih ustanova

voditeljice: **Renata Petrušić** (Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu), **Annemari Štimac** (Knjižnice grada Zagreba)

13:30 – 14:30 **Stanka za ručak**

14:30 – 15:45 **Radovan Vrana** (Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu): Digitalne knjižnice i umjetna inteligencija u obrazovanju

Dina Mašina Delija, Marko Tot (Knjižnica HAZU): Digitalizacija časopisa *Forum*

Suzana Njegač, Suzana Grubešić (Hrvatski državni arhiv): Portal vodenih znakova Hrvatskog državnog arhiva

Dobriła Zvonarek, Sofija Klarin Zdravec (Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu): *Vremeplov riječi* – dah književnosti za buduće generacije

Ana Mihaljević (Staroslavenski institut): Razvoj modela digitalne infrastrukture Staroslavenskoga instituta – DigiSTIN

15:45 – 16:15 **Katarina Matkerić** (Prijatelji baštine - Amici Hereditatis, Ivanić-Grad): *Uspomena na Trebovec* – projekt digitalizacije baštine ruralnog naselja

Mira Miletić Drder (Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu): Virtualna izložba *Napoleonov atlas Jadrana*

Maja Žužak Horvatić, Aleksandra Mikić-Grginčić (Gradska knjižnica "Ivan Goran Kovačić" Karlovac): Zavičajna zbirka karlovačke knjižnice kroz virtualne projekte

Valentina Radić, Martina Badanjak (Državni arhiv u Sisku): Tehnologije u području digitalizacije u Državnom arhivu u Sisku

Iva Adžaga Ašperger, Renata Petrušić (Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu): Projekt Čitam lakše!: digitalni sadržaji u obliku laganom za čitanje

16:15-16:30 **Zatvaranje D-festa**

SAŽECI

IZLAGANJA

UPRAVLJANJE I DIGITALIZACIJA KULTURNE BAŠTINE

Anuška Deranja Crnokić

Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske

Anuska.Deranja-Crnokic@min-kulture.hr

Iskustva stečena tijekom provedbe projekta *e-Kultura – Digitalizacija kulturne baštine* od iznimnog su značaja za unaprjeđenje upravljanja i digitalizacije kulturne baštine na svim razinama. Predstavit će se doprinos novog i inovativnog digitalnog prostora platforme eKultura za unaprjeđenje suradnje između baštinskih institucija te dijeljenje i povezivanje digitalnih sadržaja. Usto, dat će se kratki osvrt na doneseni zakonodavni okvir povezan uz upravljanje, zaštitu i digitalizaciju kulturne baštine i usvojeni *Plan digitalizacije kulturne baštine za razdoblje 2020. – 2025. godine*. Istaknut će se važnost izrade i donošenja *Smjernica za digitalizaciju kulturne baštine 2020. godine* i donošenje *Odluke o prioritetima za digitalizaciju kulturne baštine* u sklopu projekta *e-Kultura – Digitalizacija kulturne baštine 2023. godine* radi standardiziranog i ujednačenog pristupa digitalizaciji kulturne baštine. Samo zajedničkim angažmanom odnosno sinergijskim učinkom pridonosimo razvoju nacionalne digitalne infrastrukture, izgradnji i unaprjeđenju središnjeg portala eKultura, digitalizaciji vrijedne građe u cilju očuvanja, promidžbe i bolje recepcije hrvatske kulturne baštine.

DIGITALIZACIJA KULTURNE BAŠTINE U OKVIRU NACIONALNIH I EUROPSKIH POLITIKA

Jelena Rubić

Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske
Jelena.Rubic@min-kulture.hr

Izlaganje *Digitalizacija kulturne baštine u okviru nacionalnih i europskih politika* predstaviti će područje digitalizacije kulturne baštine unutar Programa politike za digitalno desetljeće s osvrtom na *Preporuke Komisije o zajedničkom europskom podatkovnom prostoru za kulturnu baštinu*. Izlaganje predstavlja dosadašnje korištenje naprednih tehnologija u okviru nacionalnog projekta *e-Kultura – Digitalizacija kulturne baštine* te prikazuje mogućnosti za uspješno savladavanje budućih nacionalnih i europskih izazova digitalnog doba.

PUT U DIGITALNO DESETLJEĆE

Ivan Penava

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva
ivan.penava@rdd.gov.hr

Programom politike za digitalno desetljeće do 2030. uspostavlja se godišnji ciklus suradnje u EU radi ostvarenja zajedničkih ciljeva. Taj okvir upravljanja temelji se na godišnjem mehanizmu suradnje koji uključuje Komisiju i države članice. Programom se uspostavlja konkretni digitalni ciljevi koje države članice EU-a žele ostvariti do 2030. godine. Krajnji je cilj postići digitalnu transformaciju kojom se osnažuju građani i poduzeća, u skladu s vrijednostima EU-a. Države članice trebaju ostvariti ciljeve u četiri područja: vještine, infrastruktura, poduzeća i javne usluge.

Za praćenje uspješnosti Europe u četiri dimenzije izrađuje se izvješće o napretku pojedine države. Izvješće pokreće ciklus suradnje za države članice i Komisiju kako bi se dobio uvid u nedostatke i identificirale radnje usmjerene na osiguravanje zajedničkog napretka prema ciljevima Digitalnog desetljeća i olakšavanje koherentne provedbe politika Unije i višedržavnih projekata (MCP). Novi mehanizam, Europski konzorcij za digitalnu infrastrukturu (EDIC), dodatno će olakšati suradnju udruživanjem javnih i privatnih resursa i znanja za velike projekte u više zemalja. Europski konzorcij za digitalnu infrastrukturu (EDIC) pravne su osobe osnovane odlukom Komisije nakon podnošenja službenog zahtjeva potpisanog od najmanje tri države članice. EDIC-ovi su uspostavljeni za provedbu projekata u više zemalja, koji su Putom u digitalno desetljeće definirani kao projekti velikih razmjera koji olakšavaju postizanje općih ciljeva Digitalnog desetljeća.

Kao sastavni element inicijative Digitalnog desetljeća, Komisija, Vijeće i Europski parlament usvojili su i *Deklaraciju o digitalnim pravima i načelima*, koja provodi viziju Unije o digitalnoj transformaciji u načela i obveze koje je potrebno uzeti u obzir u praćenju i ciklusi suradnje. Deklaracijom se želi osigurati da građani u potpunosti uživaju u prilikama koje donosi digitalno desetljeće. Kako bi se to postiglo predložen je skup europskih digitalnih prava i načela koji odražavaju vrijednosti EU-a i promiču održivu viziju digitalne transformacije usmjerenu na čovjeka. Pri tome će se nadopuniti postojeća prava, kao što su zaštita podataka, e-privatnost i Povelja o temeljnim pravima s Europskim socijalnim pravima.

PRIMJENA WIKIPEDIJE ZA KOMUNIKACIJU I POPULARIZACIJU BAŠTINE U DIGITALNOM OKRUŽENJU: PRIMJER PROJEKTA *TEATRO NUOVO/TEATRO VERDI*

Mirko Duić

Odjel za informacijske znanosti, Sveučilište u Zadru
miduic@unizd.hr

U razdoblju od rujna 2021. do kolovoza 2023. godine provodio se projekt *Teatro Nuovo/Teatro Verdi*. Riječ je o znanstvenom projektu Sveučilišta u Zadru kojem je cilj bio rekonstruirati djelovanja drugog zadarskog opernog kazališta Teatro Nuovo/Teatro Verdi prema opernim plakatima sačuvanima u nekoliko arhivskih zbirki Državnog arhiva u Zadru. Jedan od ciljeva projekta bio je razvoj baze podataka u otvorenom pristupu kojom su okupljeni podatci o djelovanju kazališta iz opernih plakata i drugih izvora, a ujedno su u okviru izrade baze podataka ovi operni plakati digitalizirani. Radi se o prvoj takvoj bazi podataka o djelovanju nekog kazališta na hrvatskome tlu, kojom se dokumentira, prezentira i promovira kulturna baština. Dostupna je na sljedećoj adresi: <https://teatrozad.dazd.hr/katalog>. Također, cilj projekta bio je popularizirati znanstvena saznanja o djelovanju opernog kazališta Teatro Nuovo/Teatro Verdi. Kako bi se to ostvarilo, u okviru projekta provodilo se nekoliko vrsta aktivnosti, među kojima je bilo i korištenje mrežne enciklopedije Wikipedija i njezinog multimedijalnog repozitorija Wikimedia Commons. Ove su popularne mrežne platforme obogaćene različitim sadržajima vezanima za operno kazalište Teatro Nuovo/Teatro Verdi. Na temelju znanstvenih radova i drugih izvora informacija, sadržaje su oblikovali i unutar navedenih platformi postavljali studenti Odjela za informacijske znanosti Sveučilišta u Zadru u sklopu diplomskog kolegija *Modeliranje i izgradnja digitalnih zbirki i usluga*.

U izlaganju će se predstaviti različiti aspekti i tijek aktivnosti nadogradnje sadržaja o opernom kazalištu Teatro Nuovo/Teatro Verdi na Wikipediji i u Wikimedia Commons repozitoriju. Predstavit će se i mogućnosti i primjeri korištenja Wikipedije u baštinskim ustanovama u svrhu komunikacije i popularizacije različitih oblika baštine, baštinskih digitalnih zbirki i knjižnica. Također, predstavit će se i bitne smjernice, pravila i principi za stvaranje i nadogradnju sadržaja na Wikipediji te postupci koji se u tu svrhu koriste.

BOOSTDIGICULTURE PROJEKT: USAVRŠAVANJE STRUČNJAKA U KULTURI I BAŠTINI U PODRUČJU DIGITALNE PISMENOSTI I VJEŠTINA

Vlatka Lemić, Ivana Čurik
ICARUS Hrvatska
info.icarushr@gmail.com

Cilj Erasmus+ projekta *BoostDigiCulture* (BDC) je poboljšanje kapaciteta baštinskih stručnjaka u implementaciji digitalne kulture i alata u svakodnevnom radu, uz poseban naglasak na male i srednje institucije i organizacije koje nemaju interne vještine i znanja. Partneri u projektu su Stiftung Digitale Chancen (Njemačka, vodeći partner), Synthesis Center For Research And Education Limited (Cipar), Exeo Lab Srl (Italija), Innovation Hive (Grčka), Rightchallenge – Associação (Portugal) i ICARUS Hrvatska.

Projektne aktivnosti bile su usmjerene na izgradnju i evaluaciju održivog i uključivog okvira stručnog usavršavanja na području digitalne kulturne baštine kroz sljedeće sadržaje: platformu za e-učenje u području digitalne kulture i program mikroučenja za unaprjeđivanje vještina, profil stručnih digitalnih kompetencija i alat za samoprocjenu.

Profesionalni profil digitalnih kompetencija (PDP BDC) osmišljen je kao referentni okvir platforme za e-učenje te polazište za razvoj alata za samoprocjenu, koji će korisnicima BDC platforme pomoći u procjeni vlastitih kompetencija i odabiru odgovarajućih tečajeva. Na temelju modela DigComp: Okvir digitalnih kompetencija za građane i rezultata istraživanja, kao ključne kompetencije stručnjaka u području baštine i kulture izdvojene su tri glavna područja: informacijska i podatkovna pismenost, komunikacija i suradnja te stvaranje digitalnog sadržaja.

Izlaganje će predstaviti iskustva i rezultate projekta, s naglaskom na promicanje svijesti o važnosti digitalne pismenosti i edukacije te umrežavanja i razmjene stručnih iskustava AKM zajednice u tom području.

VAŽNOST METAPODATAKA ZA OBJEDINJAVANJE BAŠTINE I NJIHOV PRIKAZ NA AGREGACIJSKIM PORTALIMA: JESMO LI FAIR I CARE SUSTAVI?

Tatijana Petrić

Sveučilište u Zagrebu

tpetric@unizg.hr

U izlaganju će se predstaviti rezultati istraživanja provedenog 2022. godine na korpusu (34) hrvatska humanista i filozofa koji su živjeli i djelovali u rasponu od 12. stoljeća do prve polovine 20. stoljeća (pretraživali su se katalozi analognih i digitalnih kataloga knjižnica po kriteriju autorstva). Pretraga se izvršila na sučeljima (13) knjižnica od kojih su dvije agregacijski portali s područja Europske unije. Cilj istraživanja bio je utvrditi zastupljenost digitaliziranih djela hrvatski humanisti i filozofa u knjižnicama kao i prisutnost ostalih dodatnih digitalnih sadržaja, npr. virtualne izložbe. Rezultati analize pokazuju koliko su hrvatski humanisti

i filozofi slabo zastupljeni u digitalnim knjižnicama i portalima hrvatskih knjižnica te na kojim se nacionalnim i međunarodnim portalima mogu pronaći. Rezultat istraživanja bit će prikazat na grafikonu.

Tijekom provođenja navedenog istraživanja, koje je imalo spomenuti cilj, uočena je nova situacija. Dio istraženih hrvatskih digitalnih knjižnica koristi sustav Indigo tvrtke ArhivPro. Uočeni su različiti skupovi metapodataka u normativnim zapisima, poveznicama normativnog zapisa s vanjskim poveznicama te u opisu digitalnih objekata.

S obzirom na navedene rezultate i činjenicu da sustav Indigo podržava različite standarde i formate za knjižnične, arhivske i muzejske opise digitalne građe, provedeno je novo istraživanje. Novim istraživanjem analizirali su se metapodaci digitalnih objekata u 5 knjižnica, jednom arhivu i jednom muzeju. Cilj istraživanja bio je:

1. utvrditi kako se skupovi metapodataka za opis knjižnične, arhivske i muzejske građe prikazuju na agregacijskim portalima Znameniti.hr, Europeana.eu i najnoviji eKultura.
2. analizirati metapodatke prema FAIR načelima koja se uglavnom promoviraju za znanstvene metapodatke, a CARE načela kao zaštita autohtonih podataka, informacija i znanja za nacije i lokalne zajednice.

Rezultati istraživanja prikazat će se u tabličnom i slikovnom obliku pri čemu će se istaknuti razlika u opisima digitalne građe različitim standardima i formatima, te prikaz opisa u agregacijskim portalima. Prikazat će se kratka analiza metapodataka u digitalnim knjižnicama/ repozitorijima s aspekta FAIR načela (pristupiti, pronaći, interoperabilnost i višekratna uporaba), ali i najnovija načela CARE (kolektivna dobit, pregledni zapisi, odgovornost i etika). Ukazat će se na važnost jedinstvenog preglednog zapisa i njegov značaj za okupljanja digitalne građe prema temama, zbirkama, osobama, institucijama, stvarateljima itd. Sve to dovodi do razmišljanja o značaju metapodataka AKM zajednice, njihovoj vrijednosti, međusobnoj razmjeni podataka i ponovnoj upotrebi.

IZAZOVI I ETIČKI ASPEKTI PRIMJENE NOVIH DIGITALNIH TEHNOLOGIJA U PROCESIMA ZAŠTITE I OČUVANJA KULTURNE BAŠTINE

Jelena Bogdanović, Dragica Krstić, Patricia Turković

Knjižnica Građevinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu;

konzervatorica savjetnica u miru

jelena.bogdanovic@grad.unizg.hr; krdrag10@gmail.com;

patricia.turkovic@grad.unizg.hr

Posljednjih se godina u istraživanju, obrazovanju, zaštiti, rekonstrukciji i prezentaciji kulturne baštine sve više koriste digitalne tehnologije poput 3D snimki i replika, imerzivnih digitalnih prostora, daljinske detekcije, interaktivni alati i alati za mapiranje, mobilne aplikacije, društveni mediji i razni drugi digitalni alati i platforme. Digitalne alate više ne koriste samo stručnjaci i istraživači u području kulturne baštine nego i drugi akteri, kao što su vladine i međuvladine institucije, profitne i neprofitne organizacije te javnost, koji također imaju pristup digitalnoj tehnologiji pri snimanju i predstavljanju kulturne baštine i aktivnu interakciju s digitalnim zapisima.

U radu se raspravlja o nekim od izazova korištenja digitalne tehnologije u kulturnoj praksi i mogućim etičkim rizicima povezanih s pristupom i dopuštenjem, vlasništvom, kontrolom, distribucijom, dekontekstualizacijom baštine i digitalnom ekonomijom promatrajući postojeće pristupe, smjernice i načela u ovom području.

Na primjeru digitalizacije iznimno vrijednih zbirki periodike raspravlja se o izazovima s kojima se susreću stručnjaci u knjižnicama. Brojni izazovi javljaju se kod digitalnih sadržaja i pitanje koje se često postavlja jest koliko su digitalne zbirke stvarno upotrebljive i pretražive. Etička pitanja proizlaze iz odnosa ljudi i tehnologije, kao i implikacije korištenja digitalne tehnologije za očuvanje i tumačenje naše prošlosti. Nadalje, pitanje skrbi o digitaliziranom predmetu ovisno o materijalu koji trebamo digitalizirati.

Najveći izazovi javljaju se kod pretraživanja metapodataka digitaliziranih zbirki, naročito periodike, koji sadrže samo metapodatke na razini stranice, a što otežava izvlačenje informacija iz specifičnog konteksta.

Kao odgovor na rastuće izazove predlaže se etički okvir koji bi se trebao baviti poštenim pristupom, kolektivnom dobrobiti, inkluzivnošću i raznolikošću te ljudskim pravima. Autori naglašavaju važnost uspostavljanja posebnih etičkih smjernica za umjetnu inteligenciju u području materijalne i nematerijalne kulturne baštine kako bi se podržao i poboljšao njezin održivi razvoj bez ugrožavanja njezinih vrijednosti, značaja, osjećaja pripadnosti i snažnog društvenog utjecaja. Bez jasnog smjera ili etičkog okvira mogao bi se povećati digitalni jaz između onih koji imaju pristup digitalnim resursima i onih koji ga nemaju.

DIGITALNA ARHEOLOGIJA

Mario Bursik, Martina Badanjak

Državni arhiv u Sisku

mario.bursik@dask.hr; martina.vipotnik@dask.hr

Osnovna i obvezna djelatnost Državnog arhiva u Sisku je prikupljanje, zaštita, stručna obrada te davanje na korištenje arhivskoga gradiva nastalog na području teritorijalne nadležnosti Arhiva. U rujnu 2023. godine preuzeto je gradivo poduzeća „Pounje trikotaža“. Primarna djelatnost bila je proizvodnja pletiva, odjeće i tkanine. Prilikom sređivanja i popisivanja gradiva u prostorijama Pounja, pronađen je uredski server.

U izlaganju će biti predstavljen postupak preuzimanja i osposobljavanja servera koji je, prema iskazima zaposlenika, bio u funkciji od 2006. ili 2007. godine.

Početna ideja akvizicije servera bila je da se preuzimanjem digitalnih izvornika platne dokumentacije, barem za razdoblje kada je server

korišten u Pounju, smanji količina fizičke dokumentacije koju je potrebno čuvati. Ako bi na serveru bile sačuvane cjelovite platne liste ili drugi platni podaci, oni bi mogli biti pohranjeni na serveru Državnog arhiva u Sisku čime bi prestala potreba za čuvanjem i obradom fizičkih kopija iste dokumentacije. Također je pretpostavljeno kako bi se na serveru moglo nalaziti arhivsko gradivo nastalo u digitalnom obliku koje nije sačuvano u konvencionalnom obliku. To se prvenstveno odnosilo na dizajn odjeće i tkaninu, fotografije, video materijale ali i razne izvještaje i planove koji su nastali izvorno u digitalnom obliku.

S obzirom da vjerujemo kako je ovo bilo tek prvo takvo preuzimanje, a očekivalo se da će biti problema s oporavkom podataka zbog zastarjelog hardvera i softvera, odlučeno je detaljnije istražiti mogućnosti izvlačenja podataka i dokumentacije s ovakvih uređaja. Stoga je osposobljavanje servera doživljeno kao izazov. Istražene su razne institucije, poduzeća i pojedinci koji se bave digitalnom forenzikom kako bi aplikacija korištena na serveru bila uspješno pokrenuta.

Izravnim uvidom u problematiku oporavka podataka sa zastarjelih uređaja, javila su se mnogobrojna pitanja. Osim odgovarajućih alata u vidu hardvera i softvera, potrebno je i specifično znanje kako bi se ovakvi slučajevi mogli rješavati. Svrha ovog izlaganja je ukazati na potencijalne probleme i izazove, ali i na važnost preuzimanja arhivskog gradiva sa zastarjelih hardvera i softvera. Cijeli proces od preuzimanja servera do osposobljavanja i korištenja digitalnih zapisa prikazan je na konkretnom primjeru, a za sve probleme koji su se pojavili u procesu osposobljavanja servera prikazana su konkretna rješenja i moguće nedoumice. Namjera je da se započne diskusija, a istovremeno ponude početne smjernice za ovu vrstu preuzimanja s kojom će se u budućnosti susretati sve više arhiva.

SUDJELOVANJE KNJIŽNICA GRADA ZAGREBA U PROJEKTU *E-KULTURA: DIGITALIZACIJA KULTURNE BAŠTINE*

Vikica Semenski, Andrea Šušnjar

Knjižnice grada Zagreba

vikica.semenski@kgz.hr; andrea.susnjar@kgz.hr

Knjižnice grada Zagreba sudjelovale su 2023. godine u nacionalnom projektu *e-Kultura: Digitalizacija kulturne baštine* korištenjem opreme za digitalizaciju. Samo korištenje opreme uključivalo je skener Microbox GmbH, model: book2net A2 Kiosk Profi V, osobno računalo Dell Precision 3650 Tower, monitor Dell UltraSharp 24" U2422H, Makrolon ravnu ploču za skener Microbox A2. Oprema je bila smještena u prostoru Gradske knjižnice, a korištenje opreme određeno je za razdoblje od 12. lipnja do 8. rujna 2023. Budući da je KGZ u projekt uključio i četiri knjižnice Zagrebačke županije (Gradsku knjižnicu Velika Gorica, Narodnu knjižnicu i čitaonicu Jastrebarsko, Narodnu knjižnicu Vrbovec i Općinsku knjižnicu Bistra), trajanje projekta je produženo do 15. prosinca. Tijekom trajanja projekta skenirano je gotovo 500 jedinica raznovrsne građe (knjiga, serijskih publikacija, grafičke građe i notnih zapisa), a obrađeno je 100 jedinica. Program obrade uključivao je rad u programima ScanTAilor, FastStone i ABBYY FineReader. Kako je prioritet korištenja opreme bilo skeniranje građe, nastavak rada na obradi planiran je za 2024. godinu. Na skeniranju građe sudjelovala su dva studenta primarno uključena na digitalizaciji građe u NSK, te 10 djelatnika Gradske knjižnice i 1 djelatnik Knjižnice Vladimira Nazora.

Za sudjelovanje u projektu Knjižnice grada Zagreba i pridružene knjižnice registrirane su u sustav projekta e-Kulture, a za potrebe dostave obaveznog primjerka digitalizirane građe KGZ je uključen i u sustav dodjele identifikatora URN:NBN.

Svoje sudjelovanje u projektu *e-Kultura* KGZ je realizirao u suradnji s Nacionalnom i sveučilišnom knjižnicom u Zagrebu.

PORTAL eKULTURA I HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA – PROBLEMI I PERSPEKTIVA

Josipa Maras Kraljević, Marija Zmajlović

Hrvatski memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskog rata,
Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
josipa.maras@centardomovinskograta.hr; mzmajlov@ffzg.hr

Hrvatski memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskog rata (dalje: Centar Domovinskog rata) pridružio se projektu *e-Kultura* u zadnji tren, tijekom proljeća 2023. godine. Rad na *e-Kulturi* obavljen je u suradnji s Hrvatskim državnim arhivom (HDA) i tvrtkom Ericsson Nikola Tesla d.d., kao tehnološkim partnerom koji je razvio značajan sustav informacijsko-komunikacijske tehnologije za trajnu pohranu digitalnih zapisa uz cijeli niz alata koji baštinskim ustanovama (arhivima, muzejima, knjižnicama) omogućuju provedbu postavljanja digitalnog i digitaliziranog gradiva na portal eKultura.

Proces rada na unosu arhivskog gradiva Centra Domovinskog rata na portal eKulture objašnjen je na organiziranim radionicama u okviru dogovorenih djelatnosti HDA. Uključivao je nekoliko faza: odabir arhivskog gradiva, izrada metapodatkovne excel tablice na koju se nadovezuje Droid koji izrađuje ID, hashtag, putanju i sl., zatim slijedi izrada SIP paketa uz pomoć sustava Goobi, pohrana u središnji sustav – digitalni repozitorij te u konačnici javna objava na spomenutom portalu i/ili platformi Europeana. U Centru Domovinskog rata, kao instituciji koja u pohrani ima gradivo

konvencionalne i nekonvencionalne prirode, odlučeno je da se za početak unosa i korištenja sustava e-Kulture odaberu fotografije naših renomiranih fotografa uz poštivanje autorskih prava. Proces je tekao uz određene manje i veće poteškoće informatičke naravi koje su dobrim dijelom bile otklonjene ili barem minimalizirane uz podršku kolega iz HDA i Ericssona.

Ciljevi rada i svrha postojanja ustanova u kulturi, uz zaštitu i pohranu gradiva, trebaju biti i prezentacija hrvatske baštine domaćoj i međunarodnoj javnosti te njihova razmjena i korištenje. U današnje vrijeme i tehnologiju koja to omogućuje, nužno je raditi na tome bez obzira na probleme koji se znaju pojaviti uz taj proces.

PS: CENZURA

Tamara Štefanac, Matilda Justinić

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu

tstefanac@nsk.hr; mjjustinic@nsk.hr

Pisati slobodno – tematski portal o cenzuri periodike krajem 19. i početkom 20. stoljeća u Hrvatskoj (PS: cenzura) novi je portal u sklopu Digitalne knjižnice Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Nastao je u sklopu istoimenog projekta koji provodi Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu u suradnji s Hrvatskim državnim arhivom i Knjižnicama grada Zagreba od 2022. godine. Ciljevi ovoga portala jesu prikazati virtualno objedinjene naslove novina sačuvanih u fondovima NSK, KGZ i HDA, dokumentirati cenzuru povijesnog tiska putem arhivskog gradiva te omogućiti krajnjim korisnicima lakši pristup povijesnim izvorima. U predstavljanju portala i projekta osvrnut ćemo se na njihove teorijske, metodološke i praktične postavke te prikazati nekoliko zanimljivih primjera objedinjene knjižnične građe i arhivskog gradiva.

OD SIROVE ZBIRKE DO DIGITALNE IMOVINE

**Sara Čičić Duvnjak, Ivan Kostenjak, Katarina Stojević,
Zvonko Stojević, Matea Šuljak, Mirna Trinki Ruljančić**

Orsula d.o.o.

sara.cduvnjak@orsula.hr; ivan.kostenjak@orsula.hr;
katarina.stojevic@orsula.hr; zvonko.stojevic@orsula.hr;
matea.suljak@orsula.hr; mirna.trinki@orsula.hr

Društvo Orsula d.o.o. proteklih 10 godina radi na projektu obrade „sirove“ zbirke kolekcionara Zvonka Stojevića. Zbirku čini preko 50.000 umjetnina, arhivskih i knjižnih predmeta istaknutog hrvatskog slikara Borisa Bućana.

U izlaganju će se govoriti o primjeni dva međunarodna standarda: standardu Object ID i standardu Spectrum 5. Object ID propisuje 16 kategorija informacija koje standardiziraju postupak dokumentiranja i identifikacije predmeta u slučaju gubitka ili krađe. Spectrum 5 propisuje 21 proceduru za evidentiranje i menadžment muzejskih, arhivskih ili knjižničnih zbirki. Spectrum 5 usmjerava kako voditi zbirku i pratiti „životni ciklus“ svakog od predmeta.

Podaci o zbirci i predmetima evidentiraju se uz pomoć softvera Axiell Collections koji omogućuje brzo i detaljno praćenje i pretraživanje zbirke te je u skladu sa standardima Spectrum 5 i Object ID.

S obzirom na raznovrsnost građe, poseban izazov predstavljao je izbor kvalitetne opreme. Izlaganje će predstaviti rezultate digitalizacije u 2D i 3D formatu korištenjem uređaja kao što su: CultArm3D DT10 Mobile 3D Digitalization System, SMA skeneri, Epson skeneri, Canon skeneri i iOS & Android uređaji.

Istovremeno je razvijena demo mrežna stranica „Zvonko Stojević Museum Collection“. Registrirani korisnici mogu dobiti uvid u zbirku, informacije iz baze podataka i život i djelo Borisa Bućana. Demo mrežna

stranica pruža mogućnosti za daljnja istraživanja, edukacije, organizaciju virtualnih izložbi i slično.

Obrada zbirke omogućila je i stvaranjem dodatne vrijednosti u obliku digitalne imovine. Digitalna imovina je sve što postoji u digitalnom formatu i dolazi s pravom korištenja.

Tijekom rada na projektu surađuje se sa stručnjacima iz različitih područja i zemalja te s iskusnim pravnim savjetnicima u području prava intelektualnog vlasništva. Projekt je usmjeren prema učenju, inovacijama, promicanju, zaštiti i brizi o očuvanju kulturne baštine. Više informacija o projektu dostupno je na stranici <https://www.orsula.hr/hr-hr/>.

ZBIRKA RAZGLEDNICA MARIJE I KRUNOSLAVA LEKA – ARHIVISTIČKA OBRADA I DIGITALIZACIJA

Tanja Ladišić, Vedran Šerbu

Državni arhiv u Dubrovniku

tanja.ladistic@dad.hr; vedran.serbu@dad.hr

Državni arhiv u Dubrovniku početkom veljače 2024. predstavio je na svojoj mrežnoj stranici *Zbirku razglednica Marije i Krunoslava Leka*. Javna objava mrežne stranice Zbirke predstavljala je ujedno i uspješan završetak projekta koji je započeo 2021. Naime, kolekcionari i supružnici Marija i Krunoslav Leko u svibnju 2021. darovali su svoju zbirku Državnom arhivu u Dubrovniku. Odlučivši se za Državni arhiv u Dubrovniku kao ustanovu kojoj će pokloniti svoju zbirku, kolekcionari su ostvarili svoj cilj: da razglednice budu poklon građanima Dubrovnika.

Zbirka se sastoji od sedam albuma s ukupno 1795 razglednica nastalih u razdoblju od 1895. do 1918. godine. Albumi su svojevrsna

izložba početaka izdavaštva razglednica na prostoru Dubrovnika. U Zbirci se nalazi prva poznata razglednica tiskana 1895., prve tehnike i motivi te unikatni primjerci poput vlastoručno oslikane razglednice slikara Antona Perka. Motivi prikazuju područje od Prevlake do Orebića, daju nam prizore arhitekture prošlih vremena, način života, narodne nošnje i stil svakodnevnog odijevanja. S obzirom da razglednicu gledamo u njezinoj cjelini, tekstualni je dio jednako važan kao i slikovni, a brojne poruke ispisane na razglednicama podsjećaju nas na neke već davno zaboravljene riječi. U izdavaštvu razglednica razdoblje s kraja 19. st. i početka 20. st. nazivamo „zlatnim dobom“, a ova nas Zbirka upućuje na visoke domete tiskarstva, načina opreme i grafičkog dizajna te nam dokazuje da razglednice Dubrovnika ne zaostaju za drugim europskim gradovima toga razdoblja. Za takvu kvalitetu zaslužan je niz međunarodnih, nacionalnih i regionalnih izdavača i nakladnika, kao i suradnja domaćih nakladnika sa stranim izdavačima.

U izlaganju će se predstaviti sve faze u obradi navedene Zbirke, od arhivističke obrade, kratkog predstavljanja sadržaja zbirke, postupka digitalizacije razglednica do objave cjelokupnog sadržaja na mrežnoj stranici Državnog arhiva u Dubrovniku. Poseban naglasak bit će na predstavljanju platforme na kojoj je Zbirka objavljena.

Državni arhiv u Dubrovniku završetkom ovog projekta prvi je put objavio sadržaj cijele Zbirke, a cjelokupni rad na digitalizaciji i pripremi za objavu, kao i *web* dizajn odradili su isključivo djelatnici Arhiva. Zbirka je dostupna na poveznici: <https://zbirdaleko.dad.hr/>.

VIRTUALNA IZLOŽBA MAJA BOŠKOVIĆ-STULLI

Mihaela Blagaić Kišiček

Institut za etnologiju i folkloristiku

mihaela@ief.hr

Virtualna izložba *Maja Bošković-Stulli* izrađena je povodom obilježavanja 100. obljetnice rođenja i 10. godišnjice smrti akademkinje Maje Bošković-Stulli u Institutu za etnologiju i folkloristiku. Njezina objava 2023. godine sretno se poklopila sa 75. obljetnicom Instituta jer priča o Maji velikim je dijelom i priča o povijesti Instituta. Virtualna izložba *Maja Bošković-Stulli* prva je virtualna izložba koju smo na Institutu izradili o jednoj od naših zaslužnih znanstvenica / zaslužnih znanstvenika, a nadamo se ne i posljednja. Naime, na osnovu iskustva s ovom izložbom, zaključujemo kako je format virtualne izložbe izvrstan način da se slikom, riječju i video zapisom predstavi nečiji život i djelo s mogućnošću da se na jednom mjestu putem hiperveza okupe svi relevantni i pouzdani sadržaji o osobi dostupni na internetu. Na taj se način stvara bogata i višeslojna digitalna priča, a na korisniku sadržaja je da odluči koliko će slojeva luka oljuštiti.

U izlaganju će se osvrnuti na proces izrade izložbe, od fizičke izložbe s kojom je sve počelo i izrade koncepta preko prikupljanja i pripreme materijala do objave (naizgled) konačne varijante.

Virtualna izložba *Maja Bošković-Stulli* ujedno je i prva izložba koju smo izradili na platformi WordPress i u suradnji s NSK-om, a objavljena je na portalu virtualna.nsk.hr.

PROJEKTI DIGITALIZACIJE U ZNANSTVENOJ KNJIŽNICI U DUBROVNIKU: 10 GODINA POSLIJE

Paula Raguž

Dubrovačke knjižnice

paula@dkd.hr

Dubrovačke knjižnice prvi put su sudjelovale na četvrtom D-festu 2014. godine s izlaganjem pod naslovom *Projekti digitalizacije u Znanstvenoj knjižnici u Dubrovniku: jučer, danas, sutra*. U to vrijeme digitalizacija u Knjižnici je tek započinjala i nije postojala nikakva mrežno dostupna digitalna zbirka. Na tadašnjem izlaganju pokazana su neka blaga Znanstvene knjižnice za koja smo smatrali da zaslužuju biti pokazana javnosti i trebaju biti među prvima koja će biti digitalizirana.

U ovom će izlaganju biti prikazan rad djelatnika Znanstvene knjižnice Dubrovnik te napredak koji je postignut u stvaranju digitalne zbirke Dubrovačkih knjižnica u proteklom desetljeću.

Pregled aktivnosti započinje od 2008. godine s prvom prijavom na natječaj Ministarstva kulture za digitalizacijske projekte i suradnjom s Hrvatskim državnim arhivom, nastavlja se samostalnim radom, traženjem najboljeg oblika digitalne platforme, kupnjom skenera i oblikovanjem zbirke ZDUR koja postoji od kraja 2018. godine. Zbirka se redovito nadopunjuje novom digitaliziranom građom, a dijeli se na zbirke: Inkunabule, Stare i rijetke knjige, Knjige Ragusina, Periodika Ragusina (novine i časopisi 1848.-1941.), s podzirkom Foji od pazara, te Rukopisi. Od obavijesnih pomagala treba istaknuti digitalizirane tiskane kataloge rukopisa i inkunabula Znanstvene knjižnice, kao i digitalizirane kataložne listiće zbirki Starih i rijetkih knjiga.

O novostima na digitalnoj zbirci ZDUR Dubrovačke knjižnice redovito izvještavaju javnost putem društvenih mreža i svoje stranice, a ovim

ćemo izlaganjem o našim aktivnostima izvijestiti i kolege knjižničare i ostalu stručnu javnost.

DIGITALNA ZBIRKA ZDUR: STATISTIKA KORIŠTENJA ZAVIČAJNE PERIODIKE

Josipa Vragolov

Dubrovačke knjižnice – Znanstvena knjižnica
josipa.vragolov@dkd.hr

Prve pripreme za digitalizaciju novina u Znanstvenoj knjižnici započele su 2008. godine. U idućih nekoliko godina u suradnji s Državnim arhivom Dubrovnik snimljeno je nekoliko naslova iz periodike Ragusina, tj. zavičajne zbirke te su oni postavljeni na platformu ISSUU. Godine 2018. prešlo se na Indigo platformu, stvara se digitalna zbirka ZDUR koja okuplja digitalizirane inkunabule, vrijedne knjige zavičajne zbirke, skenirane kataložne listiće starih i vrijednih knjiga i periodiku Ragusinu.

Periodika Ragusina na ZDUR-u obuhvaća razdoblje od 1848. do 1941. godine i to novine u najvećem, folio formatu i trenutačno sadrži 50 naslova. U izlaganju će se predstaviti statistika korištenja u razdoblju od 1. ožujka 2023. do 29. veljače 2024. godine. Podaci o korištenju dobiveni su iz servisa Google Analytics, a pokazuju učestalost korištenja i vrijeme trajanja čitanja određenog naslova. Najčitanije su novine *Narodna svijest*, najdulje vrijeme čitanja ima *Dubrovački list*, a vrijeme trajanja čitanja svih sveščića je iznad 66 sekundi.

EVALUATION IS A MINDSET: LESSONS LEARNED FROM THE EVALUATION OF EUROPEANA'S PRODUCTS AND SERVICES

Nicole McNeilly

Europeana Foundation

nicole.mcneilly@europeana.eu

Operating since 2008, Europeana is Europe's platform for digital cultural heritage. The Europeana website, europeana.eu, provides and encourages public access to over 57 million digital objects – books, music, artworks and more – provided by 3,500+ heritage organisations across Europe. Europeana is now the steward of the common European data space for cultural heritage, a flagship action of the European Union that aims to accelerate the digital transformation of the sector and boost digital heritage reuse in other domains. In this evolving context, Europeana and the dataspace offer cutting-edge infrastructure, a vibrant community and a suite of products, frameworks and tools which facilitate the open and trustworthy sharing of heritage data across Europe.

Europeana strongly believes that we are all better off if we understand how the things we do contribute to bringing about change. This has guided the development of the Europeana Impact Framework, at the core of which you can find the Europeana Impact Playbook, webinars, impact assessments and the Europeana Impact community.

In this keynote, we will share Europeana's approach to evaluating the impact and effectiveness of its products and services. We will highlight the journey taken, the lessons learned on the way, and the opportunities evaluation provides for better understanding the user, supporting organisational learning, and continual improvement of products, services and audience-focussed content.

VREDNOVANJE DIGITALNIH SADRŽAJA U MUZEJIMA

Željka Miklošević

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

zmiklose@ffzg.unizg.hr

Iako je djelatnosti arhiva, knjižnica i muzeja danas teško razgraničiti prema tradicionalnom modelu, temeljna razlika je interpretacija građe, odnosno stvaranje znanja o i na temelju baštine koje se komunicira različitim vrstama korisnika i od muzeja čini mjesto informalnog učenja. No, suvremene ekonomske i društvene okolnosti pred muzeje stavljaju zahtjeve koje pomiču usredotočenost s muzejskog predmeta na korisnika pa se pažnja, uz učenje, daje i drugim aspektima društvene korisnosti. Pri tome je vrednovanje, odnosno evaluacija jedan od načina na koji se praksa može propitati, preispitati i preinačiti kako bi što bolje služila korisnicima. Sve aktualniji digitalni sadržaji proširuju načine ostvarenja institucijskih poslanja, a mogu se koristiti ovisno ili neovisno o sadržajima u fizičkom prostoru muzeja. U izlaganju se prikazuju vrste digitalnih sadržaja u muzejima, načini njihova korištenja te pristupi vrednovanju koji obuhvaćaju različite istraživačke pristupe.

VREDNOVANJE DIGITALNIH ZBIRKI U KNJIŽNIČNOM SUSTAVU REPUBLIKE HRVATSKE

Matilda Justinić

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu
mjustinic@nsk.hr

Zakonom o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti te Standardom za digitalne knjižnice postavljen je okvir za vrednovanje digitalnih zbirki u knjižnicama. Prema *Zakonu*, knjižnice koje imaju digitalne zbirke imaju obvezu prikupljanja statističkih podataka o digitalnog građi, korisnicima i korištenju digitalnih sadržaja, a prema *Standardu* trebaju provoditi vrednovanje digitalnih proizvoda i usluga. Taj zakonski okvir uporište je za provođenje sustavnog i usklađenog vrednovanja digitalnih zbirki.

U izlaganju će biti prikazani izazovi koje nosi pitanje kako vrednovati digitalne zbirke. Također, razmatrat će se mogućnost primjene Europeaninog modela *Europeana Impact Playbook* u knjižničnom sustavu Republike Hrvatske.

DIGITALNE KNJIŽNICE I UMJETNA INTELEGENCIJA U OBRAZOVANJU

Radovan Vrana

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
rvrana@ffzg.unizg.hr

Knjižnice su bile među pionirskim ustanovama koje su u svoje svakodnevno poslovanje uvele računalnu tehnologiju kako bi poboljšale obradu građe te nakon toga i pristup i korištenje knjižnične građe.

Digitalne knjižnice uvele su mnoge nove tehnologije na jednom mjestu nastojeći pomoći knjižničarima i korisnicima u svakodnevnom radu. Digitalne knjižnice „pojavile su se kao vodeće tehnološko rješenje za stalni problem poboljšanja pristupa, procesa arhiviranja i širenja diseminacije informacija“ (Nayak, 2013.). Digitalne knjižnice donijele su digitalnu revoluciju koja je utjecala na gotovo svaki aspekt knjižničnih usluga „od automatizacije internih sustava evidencije do digitalizacije fizičkih zbirki, te od nabave novih „rođenih digitalnih“ umjetničkih djela ili knjižničnih publikacija, do upotrebe tehnologije za predstavljanje zbirki i uključivanje publike“ (WebWise, 2006.). Usko su povezane s učenjem, a posebno s e-učenjem. Digitalne knjižnice nezamjenjive su u obrazovanju jer nude neposredan pristup širokom rasponu izvora informacija, pružaju usluge putem internetske veze dostupne u svakom trenutku sa svakog mjesta i zbog tih prednosti u digitalnim knjižnicama učenje postaje posebno pogodnim (Abbasi i Solmaz, 2012.). Danas se razmišlja o implementaciji umjetne inteligencije u digitalne knjižnice kako bi se ubrzala obrada građe, ponudili sustavi preporuka građe, povezali svi dostupni digitalni sadržaji na temelju korisničkih preferencija itd. Alati umjetne inteligencije još se uvijek nalaze u ranoj fazi razvoja i nisu široko dostupni u digitalnim knjižnicama. Ipak, postojeći samostalni alati umjetne inteligencije mogu pružiti podršku i dodatne sadržaje i usluge knjižničarima i korisnicima. Ova prezentacija ima za cilj ukratko raspraviti teorijski dio upotrebe umjetne inteligencije kao pomoći knjižničarima i njihovim korisnicima, a zatim pokazati primjere nekoliko javno dostupnih alata umjetne inteligencije i njihovu upotrebu u knjižnicama kao pomoći u učenju.

DIGITALIZACIJA ČASOPISA *FORUM*

Dina Mašina Delija, Marko Tot

Knjižnica HAZU

dinam@hazu.hr; mtot@hazu.hr

Časopis *Forum* književni je mjesečnik Razreda (do 1972. Odjela) za književnost Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Pokrenut je na inicijativu tadašnjeg Odjela za suvremenu književnost Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, pri čemu valja istaknuti pojedince kao što su Petar Šegedin i Marijan Matković (prvi glavni urednik) te Miroslav Krleža. Prvi je broj objavljen u siječnju 1962. godine, a sadržavao je treći dio Krležinog *Banketa u Blitvi* i njegove *Zastave*.

U *Forumu* se objavljuju prozna djela, dramski tekstovi, eseji, pjesme, književne kritike i teorija, znanstvene rasprave, intervjui, leksikografske minijature itd. Iako se pretežno bavi književnošću, zastupljeni su i eseji o drugim umjetnostima – sadrži tekstove koji se odnose na kazalište, film, slikarstvo, arhitekturu i glazbu, kao i filozofske i povijesne rasprave. U *Forumu* se ponekad objavljuju i cjelovita književna djela, mnoga naknadno izdana i kao samostalne knjige, a postoji i nekoliko tematskih brojeva. Časopis promovira domaću književnost, no uredništvo je od samih začetaka otvoreno za suradnju s književnicima, umjetnicima i znanstvenicima širom svijeta te, između ostalog, donosi književne prijevode renomiranih autora. Posebna vrijednost ovog časopisa nalazi se u činjenici da čitalačkoj publici predstavlja i djela novih, mlađih naraštaja, dodatno obogaćujući kulturni život. Iako se sadržaj pretežno temelji na tekstovima suvremene književnosti, zastupljena su djela raznih epoha, od antičkog doba do danas.

Forum je izvorno izlazio kao mjesečnik, a od 1999. izlazi kao četiri trobroja godišnje. Dostupan je putem pretplate i u elektronskom obliku u sklopu Digitalne zbirke i kataloga Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

S digitalizacijom *Foruma* započelo se 2020. godine i do sada je digitalizirano ukupno 40 sveščića časopisa. Digitalizacija je omogućena sredstvima koje je Knjižnica Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti dobila na natječaju Zaklade Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (2020., 2022., 2023., 2024.) i na natječaju za programe javnih potreba u kulturi Grada Zagreba (2021.). Posljednji veliki projekt bila je digitalizacija bibliografije časopisa *Forum*, koja je u potpunosti dovršena i objedinjena u virtualnu zbirku te dostupna na portalu DiZbi.HAZU (<https://dizbi.hazu.hr/a/?pc=i&id=2632255.hr>). Prvih četrdeset godina priloge je popisala i bibliografski obradila Suzana Jukić, a od 2001. godine svaki posljednji broj godišta sadrži bibliografiju ukupnog godišta. Časopis je promoviran i putem vlastite Facebook stranice. Zbog velikog interesa za časopis, koji je svojevrsna antologija domaće književnosti, u Digitalnoj zbirci HAZU postoji odgoda objave posljednja dva broja časopisa.

PORTAL VODENIH ZNAKOVA HRVATSKOG DRŽAVNOG ARHIVA

Suzana Njegač, Suzana Grubešić

Hrvatski državni arhiv

snjegac@arhiv.hr; suzana@arhiv.hr

U izlaganju će biti predstavljen Portal vodenih znakova HDA koji prikazuje zbirku dokumentiranih i fotodokumentiranih vodenih znakova iz odabranih jedinica arhivskog gradiva konzerviranog i restauriranog u Središnjem laboratoriju za konzerviranje i restauriranje HDA-a. Uz fotografije vodenih znakova objavljuju se metapodaci o znaku, listu i predmetu u kojemu se vodeni znak nalazi. Izrada Portala započeta je 2023. godine kao zaseban program Hrvatskog državnog arhiva i uz financijsku potporu Ministarstva kulture i medija RH. Na Portalu je objavljeno 140 vodenih znakova iz arhivskog gradiva Biskupijskog arhiva u Šibeniku i

Hrvatskog državnog arhiva. Za neke od papira iz kojih su vodeni znakovi objavljeni provedena su istraživanja u suradnji s Tekstilno-tehnološkim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu i Hrvatskim restauratorskim zavodom, a rezultati tih istraživanja dio su sadržaja ovoga Portala. Od 2023. provodi se digitalizacija papira s vodenim znakom u Fotolaboratoriju HDA-a, a u suradnji s Grafičkim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu započeta je i grafička obrada vodenih znakova na suvremen i inovativan način. U 2024. godini, uz financijsku potporu Ministarstva kulture i medija RH, Portal će biti nadograđen i obogaćen novim vodenim znakovima te novim sadržajima i alatima.

Cilj Portala je promoviranje Hrvatskog državnog arhiva te drugih arhiva i vjerskih institucija koje su imatelji predmeta iz kojih će vodeni znakovi biti objavljeni; pružanje otvorenog pristupa sadržajima, rezultatima i podacima konzervatorsko-restauratorskih, znanstvenih i drugih istraživanja; omogućivanje dostupnosti dijela sadržaja predmeta koji nije dostupan korisnicima pretraživanjem metapodataka o predmetu, posebice u ispunjenju potreba znanstvenika za istraživanjem pisane kulturne baštine; prikazati ulogu vodenih znakova u popularizaciji bogatstva i ljepote hrvatske pisane kulturne baštine; prikazati ulogu vodenih znakova u izboru metoda istraživanja povijesnih papira što će imati bitan utjecaj u unaprjeđenju primjene odgovarajućih konzervatorsko-restauratorskih postupaka u svrhu zaštite i očuvanja pisane baštine. U konačnici cilj je da Portal vodenih znakova konzerviranih i restauriranih predmeta baštine u Hrvatskom državnom arhivu postane prepoznatljiv dio nacionalne platforme – hrvatske baze vodenih znakova kako bi se isti u skoroj budućnosti implementirao u najveću međunarodnu bazu vodenih znakova *Bernstein – the memory of paper*.

VREMEPLOV RIJEČI – DAH KNJIŽEVNOSTI ZA BUDUĆE GENERACIJE

Dobriła Zvonarek, Sofija Klarin Zadravec

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu

dzvonarek@nsk.hr; sklarin@nsk.hr

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu je, uz podršku Ministarstva kulture i medija, u 2023. godini pokrenula jedinstveni digitalni arhiv: *Vremeplov riječi – digitalni arhiv hrvatske književnosti (Vremeplov riječi – DAH književnosti)*. Riječ je o digitalnoj zbirci videozapisa hrvatskih književnika koji su u prostoru NSK čitali i komentirali svoja djela. Svrha je izrade *Vremeplova* sačuvati živu riječ domaćih autora za buduće generacije, njihovu boju glasa, intonaciju, ritam čitanja vlastitih rečenica/stihova, ali i zabilježiti poneku zanimljivost o njihovu nastanku. Kako je Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu u prošloj godini programski naglasak stavila na žene i njihova postignuća, *Vremeplov* je ugostio 10 domaćih autorica: Nadu Mihaljević, Vandu Petanjek, Sanju Baković, Ivanu Bodrožić, Sanju Lovrenčić, Nastju Kulović, Sanju Pilić, Moniku Herceg, Mašu Kolanović i Sibilu Petlevski. Videozapisi autorica koje čitaju i komentiraju svoje tekstove objavljeni su, uz pripadajuće metapodatkovne zapise, na portalu Digitalne zbirke NSK (<http://digitalna.nsk.hr/vremeplov>), a bit će pohranjeni i u sustav e-Kultura. Iako je svrha *Vremeplova* dugoročna i računa na buduću čitateljsku publiku, nipošto ne isključuje današnje čitatelje. Naprotiv, promocija snimljenih videozapisa pokazala se zanimljivom u kontekstu promicanja čitanja i domaćih autora, a materijali pohranjeni u *Vremeplovu* mogu biti korisni i u nastavi. Projekt je dobio podršku Ministarstva kulture i medija i za 2024. godinu te će zbirka biti obogaćena novim videozapisima.

RAZVOJ MODELA DIGITALNE INFRASTRUKTURE STAROSLAVENSKOGA INSTITUTA – DigiSTIN

Ana Mihaljević

Staroslavenski institut
ana.mihaljevic35@gmail.com

U izlaganju će se predstaviti projekt *Razvoj modela digitalne infrastrukture Staroslavenskoga instituta – DigiSTIN*, koji se od 1. siječnja 2024. provodi u Staroslavenskome institutu u Zagrebu. Projektnim planom predviđen je razvoj institutske domene stin.hr, za koju je cilj da postane jedno od središta za informiranje i učenje o hrvatskoj glagoljici i glagoljaštvu općenito. U sklopu projekta planira se izrada novih obrazovnih igrica za usvajanje glagoljice, koje će, kao i dosad objavljene igrice, biti dostupne na podstranici <https://stin.hr/obrazovne-igre/>. Planira se izrada novih virtualnih izložaba uz postojeće o *Misalu kneza Novaka* (<https://stin.hr/novakov-misal/>) i *Žgombićevu zborniku* (<https://stin.hr/zgombicev-zbornik/>). Kao dio projekta izrađena je podstranica *Glagoljica u školi* (<https://stin.hr/glagoljica-u-skoli/>), na kojoj će se objavljivati obrazovni materijali, što je temelj za razvoj suradnje s obrazovnim sustavom i za popularizacijske aktivnosti te je osnova sadržaja interpretacijskoga centra za hrvatsko glagoljaštvo, koji se planira oblikovati u prostorima Staroslavenskoga instituta. Razvijat će se institutske društvene mreže, kao što su Facebook i YouTube. Poseban će dio projekta biti i oblikovanje digitalnih sadržaja povezanih s mogućom hrvatskom sastavnicom Ćirilometodske kulturne rute (engl. The Cyril and Methodius Route), jedne od kulturnih ruta koja je od 2021. dio programa kulturnih ruta Vijeća Europe, koji promiče raznolikosti europskoga kulturnog nasljeđa. U izlaganju će se predstaviti neki od planova i rezultata rada na projektu. Također će se prikazati rad na mrežnome izdanju Rječnika crkvenoslavenskoga jezika hrvatske redakcije, osnovni principi njegove izrade te izazovi u radu. U

sklopu toga dijela projekta izradit će se i odostražni rječnik hrvatskoga crkvenoslavenskog jezika, a u tijeku je i izrada e-gramatika hrvatskoga crkvenoslavenskog jezika koja će se temeljiti na institutskoj gramatici *Hrvatski crkvenoslavenski jezik*.

USPOMENA NA TREBOVEC – PROJEKT DIGITALIZACIJE BAŠTINE RURALNOG NASELJA

Katarina Matkerić

Prijatelji baštine - Amici Hereditatis, Ivanić-Grad
matkeric.katarina@gmail.com

Danas se brojna ruralna naselja suočavaju s problemom propadanja kulturne baštine i identiteta. Jedno od takvih naselja je i Trebovec. Riječ je o naselju koje je kroz povijest pripadalo kotaru Dugo Selo, odnosno posjedu Božjakovini, a od 1955. godine dijelom je grada Ivanić-Grada. Kao posljednje naselje u sastavu Ivanić-Grada te kao naselje koje mu je naknadno pripojeno, često je izostavljeno u povijesnim analizama i prezentacijama prošlosti tog područja.

Kao rezultat želje za aktivnom zaštitom kulturne baštine i identiteta, u veljači 2022. godine pokrenut je projekt *Uspomena na Trebovec*. Cilj je ovog projekta uspostava jedinstvene internetske platforme na kojoj će biti pohranjena sva povijesna građa povezana uz to naselje. Kroz navedenu platformu prezentirana je povijest ovog naselja primarno kroz fotografije, dokumente i kazivanja lokalnog stanovništva. Pri istraživanju se koristi kvalitativna metodologija koja se sastoji od neformalnih razgovora, polustrukturiranih intervjua te digitalizacije fotografija i dokumenata iz privatnih obiteljskih arhiva. Svakom dokumentu i fotografiji pristupa se individualno i s pažnjom, a vlasnika se potiče da objasni njezin kontekst

te da identificira predmete i osobe povezane s građom. Prikupljena građa potom se obrađuje, analizira i interpretira. Podaci se pohranjuju u bazu podataka Microsoft Access koji olakšava kategorizaciju i filtraciju digitaliziranih predmeta. Rezultati istraživanja se potom prezentiraju na platformama besplatnih internetskih alata među kojima su društvene mreže, mrežna stranica, interaktivna karta te arhiva dokumenata. Do sada je u sklopu projekta digitalizirano preko 1000 fotografija iz 16 privatnih obiteljskih arhiva, a uz to digitalizirani su i obiteljski dokumenti koji datiraju u 19. stoljeće te cjelokupna arhiva lokalnog dobrovoljnog vatrogasnog društva, lovačkog društva te Mjesne zajednice.

Važan aspekt ovog projekta je digitalizacija kojom se olakšava dostupnost građe iz privatnih obiteljskih arhiva. Osim toga, omogućuje se jednostavnije pretraživanje te se potiče dugoročno očuvanje sjećanja, izvornih dokumenata i fotografija. Javnim prezentiranjem digitalizirane građe potiče se i otvorena komunikacija te daljnje dijeljenje sjećanja kroz interaktivnost internetskih alata. Prezentacijom digitalizirane izvorne građe ovom platformom se mogu koristiti stručnjaci iz društveno-humanističkih znanosti kako bi istražili različite aspekte povijesti i kulturne baštine, ali i svi oni koji na osobnoj razini žele dijeliti uspomene i saznati nešto o tom naselju.

VIRTUALNA IZLOŽBA *NAPOLEONOV ATLAS* *JADRANA*

Mira Miletić Drder

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu

mmiletic-drder@nsk.hr

Virtualna izložba predstavlja *Napoleonov atlas Jadrana* – unikatni rukopisni pomorski atlas karata i panoramskih prikaza hrvatske obale Jadrana iz 1806. godine koji se čuva u Zbirci zemljovida i atlasa Nacionalne

i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Atlas dokumentira prvu znanstveno utemeljenu hidrografsku izmjeru Jadrana u povijesti i nezaobilazan je izvor znanstvenog proučavanja hrvatskog Jadrana, a posvećen je francuskom caru Napoleonu.

ZAVIČAJNA ZBIRKA KARLOVAČKE KNJIŽNICE KROZ VIRTUALNE PROJEKTE

Maja Žužak Horvatić, Aleksandra Mikić-Grginčić

Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“ Karlovac

mzuzak@gkka.hr; amikic@gkka.hr

U izlaganju će se predstaviti dva virtualna projekta Zavičajnog odjela Gradske knjižnice „Ivan Goran Kovačić“ Karlovac: *S požutjelih stranica* i *Zavičajni kalendar*.

Projekt *S požutjelih stranica* nastao je u vrijeme pandemije bolesti COVID-19 kada je Knjižnica bila zatvorena za korisnike. Razmišljajući kako korisnicima približiti Zavičajni odjel, osmislili smo način na koji bismo se kroz kratke crtice prisjetili događaja koji su obilježili karlovačku prošlost. Na mrežnim stranicama projekta pronaći će se upravo to: bezbroj crtica iz našeg knjižnog fonda o ljudima i događajima koji su utkani u karlovačku povijest. Ponekad su to samo izresci s požutjelih stranica lokalnih novina ili iz autobiografskih bilježaka domaćih pisaca, a ponekad kratki osvrti na značajne obljetnice, infrastrukturne i ine teme te probleme s kojima su se suočavali naši sugrađani.

Zavičajni kalendar drugi je virtualni projekt Zavičajnog odjela Gradske knjižnice „Ivan Goran Kovačić“ Karlovac, također ostvaren u vrijeme pandemije. Dugogodišnje sakupljanje raznih informacija i podataka, obilježavanje događaja te spomen na poznate ličnosti potaknuli su nas da ih objedinimo u zajednički kalendar godišnjica. Kalendar je tematski vezan

uz grad Karlovac i okuplja podatke o poznatim i manje poznatim osobama i događajima iz karlovačke povijesti, kulture, znanosti i gospodarstva. Uz kraći opis djelovanja osoba ili značajnih događaja, u velikom broju zapisa nude se adrese mrežnih stranica i tiskani izvori informacija. Oba se projekta nadopunjuju i nadograđuju, a objavljujemo ih najmanje jednom mjesečno putem društvenih mreža. Oba su projekta dostupna na mrežnim stranicama: <https://gkka.hr/s-pozutjelih-stranica/> i <https://zavicajnikalendar.gkka.hr/>.

TEHNOLOGIJE U PODRUČJU DIGITALIZACIJE U DRŽAVNOM ARHIVU U SISKU

Valentina Radić, Martina Badanjak

Državni arhiv u Sisku

valentina.radic@dask.hr; martina.vipotnik@dask.hr

Digitalizacija kulturne baštine u Hrvatskoj provodi se već dugi niz godina u suradnji većeg broja institucija i tvrtki kroz brojne projekte. U sklopu svojih svakodnevnih djelatnosti, Državni arhiv u Sisku provodi digitalizaciju arhivskog gradiva koje čuva u svojim spremištima, a koje je prikupljeno darovanjem, otkupom ili službenom dužnošću.

Digitalizacija je prevođenje analognog signala u digitalni odnosno pretvorba teksta, slike, zvuka, pokretnih slika (filmova i videa) ili trodimenzijskog oblika nekog objekta u digitalni oblik, u pravilu binaran kôd zapisan kao računalna datoteka sa sažimanjem podataka ili bez sažimanja podataka, koji se može obrađivati, pohranjivati ili prenositi računalima i računalnim sustavima (<https://www.enciklopedija.hr/clanak/digitalizacija>).

Kako bi se digitalizacija provodila kvalitetno i efikasno, potrebno je imati odgovarajući alat koji čine hardverske i softverske komponente. Dok se

hardver odnosi na fizičke, tj. opipljive elemente računala ili elektroničkog sustava (kao npr. matična ploča, monitor, skener itd.), softver, s druge strane, predstavlja neopipljivu komponentu, tj. programe, podatke i upute koje upravljaju radom računala i drugih digitalnih uređaja.

U radu će biti predstavljene tehnologije u području digitalizacije i korištenja digitalne baštine koje koristi Državni arhiv u Sisku.

PROJEKT *ČITAM LAKŠE!*: DIGITALNI SADRŽAJI U OBLIKU LAGANOM ZA ČITANJE

Iva Adžaga Ašperger, Renata Petrušić
Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu
iadzagaasperger@nsk.hr; rpetrusic@nsk.hr

Program *Čitam lakše!* Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (NSK) temelji se na osiguravanju dostupnosti digitalne građe NSK u obliku laganom za čitanje s ciljem povećanja interesa za korištenje digitalnom građom kod korisnika s disleksijom i drugim teškoćama u čitanju. Program osigurava dostupnost i vidljivost digitalizirane građe, promovira važnost pristupačnosti digitalnih sadržaja za sve korisnike te potiče uključivost korisnika s teškoćama u čitanju. Prva faza programa *Čitam lakše!* započela je 2022. godine u sklopu projekta *Čitam lakše! – pristupačnost čitanja digitalnih sadržaja* te se aktivnosti programa nastavljaju provoditi tijekom 2023. i 2024. godine.

Glavne aktivnosti programa *Čitam lakše!* obuhvaćaju odabir i prilagodbu digitalnih djela iz fonda NSK, osiguravanje pristupa prilagođenim digitalnim djelima široj skupini korisnika s teškoćama u čitanju te promotivne aktivnosti koje osiguravaju podizanje svijesti o važnosti pristupačnosti digitalnih sadržaja. U izlaganju će se predstaviti osnovne informacije o programu, ciljevi i svrha njegove provedbe te pregled dosadašnjih i budućih aktivnosti.

RADIONICE

RADIONICA I

EVALUATION FROM THEORY TO PRACTICE: A PRACTICAL JOURNEY FROM OUTPUTS TO OUTCOMES AND ACTIONABLE RESULTS

Nicole McNeilly

Europeana Foundation

nicole.mcneilly@europeana.eu

After a short introduction to the Impact Playbook and the principles of impact assessment and evaluation, we will lead participants through a series of practical activities that can be used in the evaluation of an organisation's products and services. User perspectives will be central in this workshop, where the group will start by first asking the question of 'for whom?' products and services created. We will then move on to consider ways to evaluate existing objectives, and together consider how strong, impactful objectives – and success metrics – can improve both the product and its evaluation. Finally, we will close by discussing mechanisms for data collection, visualisation and learning. The workshop intends to encourage a mindset that embraces the evaluation of both quantitative targets and user experience and value, and to share tools, tips and tricks that help participants along this journey.

RADIONICA II

OZNAČIVANJE STATUSA AUTORSKOG PRAVA U DIGITALNIM ZBIRKAMA BAŠTINSKIH USTANOVA

Renata Petrušić, Annemari Štimac

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu,
Knjižnice grada Zagreba
rpetrusic@nsk.hr; annemari.stimac@kgz.hr

Dostupnost informacija o statusu autorskog prava digitalnih objekata koji se nalaze u digitalnim zbirka baštinskih ustanova neophodna je radi omogućivanja zakonitog korištenja digitalnih objekata.

Radionica će dati pregled autorskopravnog zakonskog okvira te odredbi koje se odnose na pravne aspekte korištenja autorskih djela u digitalnom okruženju u baštinskim ustanovama. Objasniti će se utjecaj autorskog prava na digitalizaciju i dostupnost građe te će se predstaviti metapodatkovni okvir za označivanje autorskopravnog statusa u digitalnim knjižnicama i zbirka.

Posebno će se predstaviti *Izjave o pravima* (engl. *Rights Statements*) i Creative Commons licencije koje se koriste za označivanje podatka o statusu autorskog prava u sustavu eKultura.

BIOGRAFIJE AUTORA

Adžaga Ašperger, Iva, magistra bibliotekarstva i magistra informacijskih znanosti, diplomirala arhivistiku i bibliotekarstvo na Odsjeku za informacijske i komunikacijske znanosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Tijekom diplomskog studija radi kao demonstratorica na Odjelu za međuknjižničnu posudbu Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Zaposlena je u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu od 2021. godine u Centru za razvoj Hrvatske digitalne knjižnice pri Hrvatskom zavodu za knjižničarstvo. Sudjeluje u programima i projektima koji se tiču poslovanja s digitalnom knjižničnom građom.

Badanjak, Martina, rođena 1990. godine u Sisku. Sveučilišni diplomski studij informacijskih i komunikacijskih znanosti, smjer arhivistika završava 2015. godine te time stječe zvanje magistre informacijskih znanosti. Stručno se osposobljava u Državnom arhivu u Sisku od veljače 2016. do veljače 2017. godine, a od rujna 2017. godine zaposlena je na neodređeno te trenutačno radi na radnom mjestu arhivist evidentičar u Odjelu za korisnike.

Blagaić Kišiček, Mihaela, diplomirala engleski jezik i književnost, komparativnu književnost i bibliotekarstvo na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Zaposlena je u knjižnici Instituta za etnologiju i folkloristiku u Zagrebu.

Bogdanović, Jelena, viša knjižničarka, mag. philol. lat. et graec., voditeljica Knjižnice Građevinskog fakulteta u Zagrebu od 2022. godine. Od 2012. do 2022. godine radila je u dvojnoj ustanovi Dubrovačke knjižnice koja se sastoji od Znanstvene knjižnice Dubrovnik i Narodne knjižnice Grad. Od toga je zadnje četiri godine obnašala dužnost ravnateljice. Područje interesa joj je istraživanje, zaštita i upravljanje kulturnom baštinom.

Bursik, Mario, rođen 1989. godine u Sisku. U ožujku 2017. godine završava sveučilišni diplomski studij informacijskih i komunikacijskih znanosti, smjer arhivistika te stječe zvanje magistra informacijskih

znanosti. U studenom 2017. godine završava sveučilišni diplomski studij povijesti, smjer istraživački te stječe zvanje magistra povijesti. U lipnju 2022. godine polože stručni ispit za zvanje arhivist. U Državnom arhivu u Sisku zapošljava se na radnom mjestu arhivist informator u Odjelu za korisnike.

Čičić Duvnjak, Sara, mag. hist. art., diplomirala je 2011. godine na Odjelu za povijest umjetnosti Sveučilišta u Zadru. Od 2015. godine radi na projektu *Od sirove zbirke do digitalne imovine* i stječe bogato iskustvo obrade zbirke i primjene međunarodno priznatih standarda za evidentiranje i menadžment zbirki. Od 2021. godine vodi operativno poslovanje društva Orsula d.o.o. Prije nego se pridružila timu društva Orsula d.o.o., stažirala je u Peggy Guggenheim Collection. Nakon završenog stažiranja radila je kao voditeljica galerija Bačva i Karas Hrvatskog društva likovnih umjetnika, organizirala, vodila i kurirala izložbe i program događanja.

Čurik, Ivana, informacijski stručnjak (mag. informatol. et mag. inf.), zaposlena u Državnom arhivu u Osijeku gdje je tijekom dva desetljeća stručnog rada stekla iskustva u različitim područjima: od obrade i sređivanja konvencionalnog gradiva do upravljanja digitalnim zapisima i metapodacima. Članica je ICARUS Hrvatska gdje, osim što aktivno sudjeluje u više projekata, održava mrežnu stranicu i društvene mreže.

Deranja Crnokić, Anuška, mr. sc., diplomirala je 2001. povijest umjetnosti i fonetiku na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Godine 2007. diplomirala je dvogodišnji dodatni studij muzeologije te magistrirala 2012. s temom *Valorizacija i zaštita ruralne graditeljske baštine Konavala* na istom Fakultetu. Od 2004. godine zaposlena je u Ministarstvu kulture Republike Hrvatske u Upravi za zaštitu kulturne baštine. Autorica je više stručnih i znanstvenih članaka o pravnoj zaštiti, valorizaciji i promociji kulturne baštine te upravljanju rizicima. Područje njezina stručnog interesa obuhvaća i primjene novih tehnologija u procesima digitalizacije i georeferenciranja kulturne baštine. Od 2021. godine obavlja dužnost ravnateljice Uprave za archive, knjižnice i muzeje.

Duić, Mirko, izv. prof., zaposlenik je Odjela za informacijske znanosti Sveučilišta u Zadru gdje radi od svibnja 2009. godine. Doktorirao je 2015. godine s temom rada *Filmske zbirke u hrvatskim narodnim knjižnicama*. U razdoblju od 2009. do 2024. godine na Odjelu za informacijske znanosti predavao je na nizu kolegija redovnog i izvanrednog studija. Trenutačno predaje kolegije na preddiplomskoj i diplomskoj razini iz područja digitalnih knjižnica, organizacije informacija, kulturne baštine, kulturalnih studija i digitalne multimedije. Autor je mnogih znanstvenih radova te je s izlaganjima sudjelovao na mnogim domaćim i međunarodnim znanstvenim i stručnim skupovima. Bio je mentor znatnog broja završnih i diplomskih radova te studentskih pilot projekata. Ima raznolike znanstveno-istraživačke i nastavne interese među kojima se mogu izdvojiti sljedeće teme: kulturna baština u okviru informacijskih ustanova i digitalnih knjižnica, korištenje društvenih mreža i platformi u informacijskim ustanovama i neformalnim baštinskim zajednicama, film i multimedija u poslovanju knjižnica i informacijskih stručnjaka, izgradnja knjižničnih i digitalnih zbirki, kulturni interesi i navike stanovništva, dostupnost i kulturna raznolikost literature, informacijsko ponašanje znanstvenika vezano za izvore literature.

Grubešić, Suzana u Hrvatskom državnom arhivu radi od 1997. godine, u prvo vrijeme kao jedini zaposleni informatičar na poslovima održavanja i unapređenja računalne i programske podrške, a zatim i na poslovima dizajniranja i održavanja mrežne stranice arhiva. Po osnivanju Odsjeka za informatičku podršku, kao voditeljici odsjeka djelokrug poslova kojima se bavi proširen je na aktivno sudjelovanje u razvoju i održavanju aplikacija i baza podataka, skrb za sigurnost i unapređenje informacijskog sustava u Arhivu. Od 2009. kao savjetnik za informatiku obavlja i poslove analize korisničkih potreba za informatizacijom poslovnih procesa a potom i poslove samostalnog razvoja jednostavnijih programskih rješenja i programa s ciljem izrade složenijih aplikacija. Osim jednostavnijih programskih rješenja kao član nekoliko radnih skupina i koordinator sudjeluje u projektima uvođenja integralnog arhivskog informacijskog

sustava i digitalnog repozitorija u HDA. Od 2014. do 2023. obnaša dužnost pročelnice Odjela za informatičke tehnologije. Od 2023. radi na složenijim poslovima održavanja, planiranja i unapređenja programske podrške i informatizaciji poslovnih procesa u Arhivu.

Justinić, Matilda, rođena u Splitu. Godine 2010. diplomirala na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Zagrebu, smjer matematička statistika i računarstvo, a 2015. na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, smjer bibliotekarstvo. Od 2020. godine viša knjižničarka. Radi u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu, u Centru za razvoj Hrvatske digitalne knjižnice pri Hrvatskom zavodu za knjižničarstvo.

Klarin Zadavec, Sofija, doktorica informacijskih i komunikacijskih znanosti, knjižničarska savjetnica. U NSK zaposlena od 1991. godine na Odjelu Obrada i Hrvatskome zavodu za knjižničarstvo. Od 2004. do 2019. odgovorna za program i projekte digitalizacije građe i razvoj digitalne knjižnice, nakon čega postaje pročelnica Hrvatskoga zavoda za knjižničarstvo. Trenutačno obavlja poslove pomoćnice glavne ravnateljice NSK za djelatnost nacionalne knjižnice. U projektu *e-Kultura* bila je predstavnica Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i voditeljica dijela projekta *e-Kultura* za knjižnice.

Kostenjak, Ivan diplomirao je filozofiju i povijesti umjetnosti na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Od 2021. godine zaposlen je u društvu Orsula d.o.o. gdje kao stručni suradnik radi na obradi i upravljanju umjetničke zbirke i arhiva te digitalizaciji predmeta kulturne baštine prema međunarodnim standardima Spectrum 5, Object ID i CIDOC. Dobitnik je Plakete "Izidor Kršnjavi" za najbolji diplomski rad *Benediktinski samostani u Biogradu* 2020. godine. Jedan je od autora knjige *Hrvatska kulturna baština* objavljene 2023. godine. Od travnja 2024. godine pohađa program osposobljavanja za Python developera na Sveučilištu Algebra u Zagrebu.

Krstić, Dragica, dr. sc., u svojoj dugogodišnjoj radnoj karijeri radila je kao konzervator-restaurator knjižnične građe u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu, u svojstvu konzervatora kemičara i konzervatora savjetnika u Hrvatskom restauratorskom zavodu te sudjelovala u provedbi nastave iz nastavnog predmeta Laboratorijske metode istraživanja u konzervaciji i restauraciji na Umjetničkoj akademiji Sveučilišta u Splitu kao stručni suradnik, a potom i kao predavač. Njezino profesionalno iskustvo uključuje obnašanje rukovodeće funkcije u Hrvatskom restauratorskom zavodu na radnom mjestu voditelja Prirodoslovnog laboratorija Hrvatskog restauratorskog zavoda od 1995. do 2006. godine s istraživačkim interesom za dijagnostiku propadanja materijala i evaluaciju konzervatorsko-restauratorskih postupaka. Od 2007. do 2022. godine obnaša poslove voditelja Odjela Zaštita i pohrana u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu. Danas je njezin interes ostao u području zaštite i očuvanja materijalne baštine, ali usmjereniji na njihovu interakciju s pitanjima upravljanja i potrebama zajednice. U posljednjem desetljeću aktivna je u području upravljanja rizicima i zaštiti baštine u slučajevima katastrofa i izvanrednih situacija organiziranjem brojnih radionica, tečajeva, seminara i konferencija.

Ladišić, Tanja, rođena 1977. u Dubrovniku. Profesorica je talijanskog jezika i književnosti te diplomirani povjesničar umjetnosti. Od 2003. radi u Državnom arhivu u Dubrovniku na radnom mjestu arhivist. Od 2010. voditeljica je Odjela za fotografiju, mikrografiju, reprografiju i digitalizaciju arhivskog gradiva, dokumentacijsko-informacijske poslove s knjižnicom.

Lemić, Vlatka, doc. dr. sc., voditeljica Središnjeg ureda za arhivsku građu Sveučilišta u Zagrebu. Arhivska je savjetnica, predavačica na studiju arhivistike u Zagrebu i aktivna sudionica različitih stručnih i međunarodnih projekata na području kulture, arhivske djelatnosti i digitalizacije baštine (Kreativna Europa, Erasmus+, TMO, DARIAH, AERI i dr.). Autorica je stotinjak stručnih i znanstvenih radova i urednica časopisa *@rhivi*. Potpredsjednica je ICARUS-a i predsjednica ICARUS Hrvatska, članica

Izvršnog vijeća EURBICA-e i EGSAH-a, stručnih tijela ICA-e, Time Machine ambasadorica i članica Savjetodavnog odbora Europeane.

Maras Kraljević, Josipa, povjesničarka i arhivistica, živi i radi u Zagrebu. Diplomirala je na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Pedagoška iskustva stjecala je kao profesorica povijesti u osnovnoškolskoj i gimnazijskoj ustanovi, a 2006. godine zapošljava se u Hrvatskom memorijalno-dokumentacijskom centru Domovinskog rata u Zagrebu, gdje radi kao povjesničarka i viša arhivistica u Odsjeku za nekonvencionalno arhivsko gradivo. Autorica je više stručnih i znanstvenih radova i prikaza te suautorica tri znanstvene knjige s temom iz Domovinskog rata. Sudjelovala je na brojnim skupovima arhivističkih i historiografskih profila. Kao stručna suradnica surađivala je s muzejskim ustanovama u Zagrebu te bila članica različitih povjerenstava na državnoj i gradskoj razini.

Mašina Delija, Dina završila je studij povijesti i pedagogije 2008., a 2009. godine studij bibliotekarstva na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Od 2009. zaposlena je u Knjižnici Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Godine 2016. stekla je zvanje viši knjižničar, a 2021. zvanje knjižničarski savjetnik. Autorica je znanstvenih i stručnih radova te sudjeluje i izlaže na brojnim stručnim skupovima. Od 2012. do 2016. godine uređuje *Povremena izdanja HKD-a*, a od 2014. do 2020. *Elektronička izdanja HKD-a*. Od 2015. do 2016. predsjednica je Odbora za nakladničku djelatnost HKD-a. Voditeljica je Digitalne zbirke HAZU.

Matkerić, Katarina rođena je u Zagrebu 1995. godine. Nakon završene opće gimnazije u Ivanić-Gradu upisuje studij povijesti i sociologije. Magistrom edukacije povijesti postaje na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 2019. godine, a tada na istom Fakultetu upisuje i studij sociologije (nastavničkog smjera) i etnologije i kulturne antropologije koji završava 2021. godine. Po završetku fakulteta aktivnije se počinje baviti projektima u kulturi te istraživanjima lokalnog zavičaja i njegove povijesti. U prosincu 2022. godine postaje tajnica udruge Prijatelji baštine – Amici Hereditatis

čime je uključena u niz lokalnih i međunarodnih projekata povezanih s kulturom. Suautorica je monografije *Dobrovoljno vatrogasno društvo Trebovec 1921.-2021.*, metodološkog priručnika *How to engage youth in culture*, digitalnih priručnika *Geometrijska ornamentika gospodarskih objekata i narodnih nošnji Dubrovčaka Lijevo i okolice* te *Priručnika za izvođenje Vatrogasne igraonice*. Autorica je i voditeljica nekolicine edukativno-povijesnih radionica za djecu i mlade te radionica vatrogasne tematike. Uz to, pokretač je projekta *Uspomena na Trebovec*.

McNeilly, Nicole savjetnica je za vrednovanje u Zakladi Europeana. Vodi razvoj Europeana Impact Frameworka koji uključuje njegov središnji alat, Europeana Impact Playbook. Radi na poboljšanju načina na koji se učinak promišlja, planira i mjeri u Europeaninoj zajednici. Radi kao konzultant istraživač, savjetnik, evaluator i trener u kreativnim industrijama. Prijašnji poslovi uključuju vođenje evaluacije *Britansko-ruske godine glazbe* British Councila i program za rodnu i suvremenu umjetnost *Perceptions in the Western Balkans* (2019). Radila je u različitim ulogama za organizacije uključujući DG INTPA, UNESCO, Waag (NL), PRS Foundation, Culture Solutions, Creative Diversity Network, InterArts, Voices of Culture i Heritage Management Association.

Mihaljević, Ana rođena je 1989. u Zagrebu. U Zagrebu je završila Klasičnu gimnaziju i diplomirala latinski i kroatistiku na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Na Filozofskom je fakultetu doktorirala 2018. godine obranivši doktorski rad *Sintaksa hrvatskoglagoljskih tekstova prevedenih s latinskoga*. Od 2019. godine zaposlena je kao znanstvena suradnica u Staroslavenskom institutu u Zagrebu na Odjelu za Rječnik crkvenoslavenskoga jezika hrvatske redakcije. Godine 2021. dobila je Državnu nagradu za znanost za mlade znanstvenike. Voditeljica je institutskog projekta *Razvoj modela digitalne infrastrukture Staroslavenskoga instituta – DigiSTIN*. Članica je Znanstvenog centra izvrsnosti za hrvatsko glagoljaštvo. Bila je suradnica na HRZZ-ovu projektu *Retrodigitalizacija i interpretacija hrvatskih gramatika do ilirizma*

– *RETROGRAM*. Vanjska je suradnica na Odsjeku za klasičnu filologiju na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Glavna su područja njezina interesa prijevodni tekstovi s latinskog na hrvatski crkvenoslavenski i na hrvatski te hrvatska crkvenoslavenska, hrvatska i latinska sintaksa i leksikografija.

Mikić-Grginčić, Aleksandra završila je Tekstilno-tehnološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu i izvanredni studij bibliotekarstva na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Od 2011. godine radila je u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu na odjelu za Međuknjižničnu posudbu te kao koordinator nabave elektroničkih izvora za hrvatsku akademsku i znanstvenu zajednicu. Od 2015. zaposlena je u Gradskoj knjižnici „Ivan Goran Kovačić“ u Karlovcu na Zavičajnom odjelu. Članica je programskih i organizacijskih odbora nekoliko skupova te članica uredništva digitalnog portala Gradske knjižnice „Ivan Goran Kovačić“ Karlovac. Bavi se organizacijom izložbi, koordinatorica je nakladništva Knjižnice te koordinatorica digitalizacije fonda Zavičajne zbirke Gradske knjižnice „Ivan Goran Kovačić“ Karlovac.

Miklošević, Željka, dr. sc., docentica je na Odsjeku za informacijske i komunikacijske znanosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Bavi se istraživanjem komunikacije, medijacije i edukacije u kulturi i baštini, ponajviše u muzejima, a recentni istraživački interesi vezani su za participativno djelovanje baštinskih i umjetničkih institucija i organizacija. Sudjeluje u izvođenju nastave na prijediplomskom, diplomskom i poslijediplomskom studiju Odsjeka za informacijske i komunikacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Zagrebu.

Miletić Drder, Mira rođena je 1966. u Zagrebu. Diplomirala je geografiju i povijest na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu diplomirala je knjižničarstvo, gdje je stekla i akademski stupanj magistricе znanosti iz znanstvenog područja društvenih znanosti, a znanstvenog polja informacijskih znanosti. Doktorirala je na temu *Kartografske zbirke u*

Hrvatskoj: model virtualnog povezivanja te stekla akademski stupanj doktorice znanosti iz znanstvenog područja društvenih znanosti, a znanstvenog polja informacijskih i komunikacijskih znanosti. Zaposlena je niz godina u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu kao voditeljica Zbirke zemljovida i atlasa. Kao knjižničarska savjetnica sudjeluje u stručnom i edukativnom radu svih aspekata knjižnične djelatnosti. Suradnica je međunarodnih udruženja kartografskih stručnjaka koji se bave kartografskom građom. Sudjelovala je na znanstvenim projektima te u radu znanstvenih i stručnih skupova. Kontinuirano objavljuje stručne radove o kartografskoj građi i kartografskim zbirkama.

Njegač, Suzana zaposlena je kao konzervatorica-restauratorica savjetnica u Središnjem laboratoriju za konzervaciju i restauraciju Hrvatskog državnog arhiva od 2015. godine. Diplomirala je kemiju, inženjerski smjer, na Prirodoslovno matematičkom fakultetu u Zagrebu. Od 1999. godine radila je u Odjelu zaštite i pohrane knjižnične građe u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu, gdje je u razdoblju 2004. – 2008. obavljala dužnost voditeljice Odsjeka za restauraciju i mikrografiju. Od 2001. godine u okviru programa zaštite i očuvanja baštinskih zbirki angažirana je na osmišljavanju i vođenju niza programa preventivne zaštite i očuvanja cjelokupnih fondova knjižnične građe samostanskih knjižnica te arhivskog gradiva biskupijskih i samostanskih arhiva. U suradnji sa znanstvenim ustanovama provodi istraživanja i analize povijesnih papira i uzročnika njihova propadanja. Uključena je u poslove promoviranja konzervatorsko-restauratorske struke kao i konzerviranih i restauriranih predmeta kulturne baštine izvedenih na papiru kroz razna izlaganja i radionice. Članica je međunarodnog udruženja povjesničara papira International Associations of Paper Historians (IPH). U novije vrijeme bavi se dokumentiranjem i istraživanjem vodenih znakova u papiru.

Penava, Ivan, rođen u Zagrebu, završio Hrvatske studije, od 2003. radio u Državnom arhivu u Zagrebu na zaštiti arhivskog gradiva, od 2014. u Vladinom digitalno-informacijsko dokumentacijskom uredu radio na

osuvremenjivanju Središnjeg kataloga RH, a od 2016. do danas radi na poslovima međunarodne suradnje Središnjeg državnog ureda za razvoj digitalnog društva s posebnim naglaskom na provedbu, vrednovanje, razvoj i koordinaciju programa i projekata financiranih sredstvima Europske unije. Osim toga, radi na koordinaciji provedbe međunarodnih digitalnih politika na razini RH s posebnim naglaskom na tijela javne vlasti, znanstvenu zajednicu i gospodarsku zajednicu. U sklopu međunarodnih i domaćih radnih skupina sudjeluje u izradi akata strateškog planiranja povezanih uz digitalizaciju.

Petrić, Tatijana rođena je 1964. godine u Zadru. Diplomirala je na Filozofskom fakultetu u Zadru studij filozofije i sociologije. Na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu doktorirala je 2014. godine na temu *Primjena modela bibliografske organizacije na hrvatski korpus neomeđene građe* pod mentorstvom izv. prof. dr. sc. Ane Barbarić. Objavila je više od dvadeset znanstvenih i stručnih radova te sudjelovala kao izlagač na sedam međunarodnih i trinaest domaćih znanstvenih i stručnih skupova. Znanstveni i stručni radovi kao i dugogodišnje radno iskustvo u sveučilišnoj zajednici čine je osobom koja prepoznaje ulogu knjižnica u obrazovanju, povijest knjige i knjižnica, uloga serijskih publikacija u znanstvenim istraživanjima, važnost uvoda u znanstveno-istraživački rad koji podrazumijeva informacijsku pismenost. Promjene u informacijskih znanostima stvaraju i nove interese, tako je područje njezinog interesa otvorena znanost, otvoren pristup i digitalna humanistika kao dio otvorene znanosti. U svom radu utemeljila je dvije digitalne knjižnice DIKAZ i platformu Vizbi.UNIZG, stoga su dio njenog interesa i metapodaci digitalnih knjižnica.

Petrušić, Renata, knjižničarska savjetnica, diplomirala hrvatski jezik i književnost te knjižničarstvo na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Zaposlena u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu u Centru za razvoj Hrvatske digitalne knjižnice Hrvatskog zavoda za knjižničarstvo. Bavi se područjem digitalnih knjižnica, osobito pitanjima objave, dostupnosti i korištenja digitalne građe.

Radić, Valentina, viši arhivski tehničar specijalist u Odjelu za stručnu obradu arhivskog gradiva Državnog arhiva u Sisku.

Raguž, Paula diplomirala je anglistiku i muzeologiju, a kasnije i bibliotekarstvo na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Radi u Znanstvenoj knjižnici u Dubrovačkim knjižnicama. Bavi se svim knjižničarskim poslovima s naglaskom na obradu starije građe i digitalizacijske projekte, a posljednjih šest godina voditeljica je Znanstvene knjižnice.

Rubić, Jelena voditeljica je Službe za digitalizaciju kulturne baštine Ministarstva kulture i medija. Koordinira poslove izgradnje nacionalnog infrastrukturnog sustava za razvoj sustavnog i ujednačenog pristupa digitalizaciji kulturne baštine. Organizira i provodi aktivnosti informacijske dokumentacije u području arhiva, audiovizualne tehnologije, knjižnica i muzeja. Prati, proučava i istražuje digitalizaciju kulturne baštine unutar kulturnog razvoja i programa kulturnih politika. Planira, provodi i prati nacionalne projekte digitalizacije koji sudjeluju u europskim i svjetskim projektima digitalizacije kulturne baštine. Organizira i prati rad nacionalnih stručnjaka u području kulture i informacijskih tehnologija u svrhu izrade nacionalnih smjernica i uputa za digitalizaciju kulturne baštine i mjera za jačanje i promicanje svijesti o digitalizaciji. Organizira i prati koordinirane akcije potrebne za stvaranje sinergija između nacionalnih i europskih politika digitalizacije kulturne baštine.

Semenski, Vikica, knjižničarska savjetnica, diplomirala je filozofiju i komparativnu književnost. Zaposlena je u Gradskoj knjižnici KGZ-a, sudjeluje u razvoju modula za normativne i bibliografske baze sustava ZaKi, koordinatorica je Odjela za katalogizaciju i projekta *Digitalizirana zagrebačka baština*. Predsjednica Komisije za katalogizaciju HKD-a bila je u mandatu 2016. – 2018. i 2018. – 2020. Kao članica radnih grupa Komisije za katalogizaciju (Radna grupa za Dio 2: Kataložni opis i Radna grupa za pristupnice) sudjelovala je u projektu *Izrada, objavljivanje i*

održavanje nacionalnog pravilnika za katalogizaciju. Bila je predstavnica Komisije za katalogizaciju u timu redaktora *Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima.* Sudjelovala je u provođenju tečajeva CSSU-a za edukaciju i primjenu *Pravilnika* za glazbenu, filmsku i videograđu.

Stojević, Katarin, završila je Školu primijenjene umjetnosti i dizajna u Zagrebu. Od 2021. godine zaposlena je kao asistentica u društvu Orsula d.o.o. na poslovima pohrane i konzervacije predmeta umjetničke zbirke te provođenju procedura propisanih međunarodnim standardom Spectrum 5.

Stojević, Zvonko magistar je tehničkih znanosti, brodski arhitekt i kolekcionar umjetnina. Vlasnik je zbirke „Zvonko Stojević Museum Collection“ s više od 50.000 predmeta organiziranih primjenom međunarodnih standarda Object ID i Spectrum 5. Zbirka je u potpunosti digitalizirana. Međunarodni je poslovni čovjek s preko 50 godina iskustva na polju promocije i zaštite kulturne baštine.

Šerbu, Vedran rođen je 1972. godine u Dubrovniku. Magistar je informacijskih znanosti i povijesti. Do 2019. godine radio je u IT privatnom sektoru a potom počinje raditi u Državnom arhivu u Dubrovniku kao informatičar te od tada aktivno sudjeluje u većini projekata digitalizacije koje provodi Arhiv.

Štefanac, Tamara radi kao viša arhivistica u Zbirci rukopisa i starih knjiga Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Diplomirala je povijest umjetnosti, komparativnu književnost i arhivistiku na Sveučilištu u Zagrebu, a doktorirala u području informacijskih znanosti na Sveučilištu u Zadru.

Štimac, Annemari, viša knjižničarka, rođena 1983. godine u Zagrebu, diplomirala na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 2008. godine

i stekla zvanje profesora informatologije – muzeologa i diplomiranog hungarologa. Godine 2012. na istom Fakultetu diplomirala bibliotekarstvo. Od 2009. do 2010. radila je u Knjižnici Filozofskog fakulteta u Zagrebu u Zbirci za hungarologiju i Zbirci serijskih publikacija, od 2010. do 2014. zaposlena je u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu u Odjelu bibliografije članaka, a od 2014. do 2018. radila je kao viša stručna savjetnica za knjižnične poslove u Informacijskom centru za intelektualno vlasništvo Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo Republike Hrvatske. Sada radi u Matičnoj i razvojnoj službi Knjižnica grada Zagreba. Područje interesa su joj prava intelektualnog vlasništva, osobito autorsko i srodna prava te informiranje i educiranje korisnika u tom području.

Šuljak, Matea diplomirala je povijest umjetnosti i anglistiku na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Po završetku fakulteta stekla je iskustvo radeći kao profesorica engleskog jezika u školi stranih jezika. Od 2023. godine zaposlena je u društvu Orsula d.o.o. gdje kao stručna suradnica radi na obradi i upravljanju umjetničke zbirke i arhiva te digitalizaciji predmeta kulturne baštine prema međunarodnim standardima Spectrum 5, Object ID i CIDOC. Dobitnica je zajedničke nagrade „Franjo Marković“ za istraživačke rezultate na projektu *Tik-tak: tempus volat, hora fugit, HOROLOGIUM MANET* o velikim urama Vendelina Jägera u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini. U sklopu projekta, od 2016. do 2017. godine sudjelovala je u organizaciji izložbe i objavila nekoliko znanstvenih radova.

Šušnjar, Andrea, viša knjižničarka, diplomirala je glazbenu pedagogiju na Muzičkoj akademiji Sveučilišta u Zagrebu. Zaposlena je u Glazbenom odjelu Gradske knjižnice KGZ-a gdje radi na poslovima kataložne obrade i nabave audiovizualne glazbene građe, organizaciji glazbenih događanja (koncerti, promocije notnih i AV izdanja), postavljanju studijskih izložbi, informativnoj službi GO, te sudjeluje u razvoju sustava Zaki. Članica je Komisije za glazbene knjižnice i zbirke i Komisije za katalogizaciju. Sudjelovala je u radu Komisije za katalogizaciju kao član Radne grupe za Dio 2: Kataložni opis gdje se posebno bavila glazbenom građom. Kao

predavačica CSSU-a, održavala je radionice i webinare *Katalogizacija zvučne građe glazbenog sadržaja, vizualne i elektroničke građe: primjena objedinjenog izdanja ISBD-a* (2015.) te *Pokretne slike i glazba na drugom i trećem ciklusu Tečaja za osposobljavanje za primjenu Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima : osposobljavanje za primjenu prema modelu „edukacija edukatora“* (2019-2022).

Tot, Marko rođen je u Zagrebu 1978. godine. U Samoboru je završio Osnovnu školu „Bogumil Toni“ (1984. - 1992.). U Zagrebu je završio I. gimnaziju (1992. – 1996.), a 1996. upisuje Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Diplomirao je 2003. godine te stekao zvanje diplomirani povjesničar i turkolog. Na istom Fakultetu 2006. godine upisuje na Odsjeku za informacijske znanosti smjer bibliotekarstvo. Školske godine 2007./08. bio je demonstrator na Katedri za bibliotekarstvo, a 2008. godine diplomirao je i stekao zvanje diplomirani knjižničar. Od listopada 2008. do listopada 2014. godine zaposlen je na Odsjeku za informacijske i komunikacijske znanosti kao znanstveni novak na Katedri za bibliotekarstvo. Od studenog 2014. do danas zaposlen je u Knjižnici Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Tijekom svog radnog vijeka napisao je nekoliko znanstvenih i stručnih radova na teme elektronička knjiga, digitalna knjižnica i informacijska pismenost. Područje njegovog interesa su digitalna knjižnica i digitalni repozitoriji.

Trinki Ruljančić, Mirna diplomirala je anglistiku i povijest umjetnosti na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Pedagoško iskustvo stekla je kao profesorica engleskog jezika u školi stranih jezika. Od 2021. godine zaposlena je u društvu Orsula d.o.o. gdje kao stručna suradnica radi na obradi i upravljanju umjetničke zbirke i arhiva te digitalizaciji predmeta kulturne baštine prema međunarodnim standardima Spectrum 5, Object ID i CIDOC. Od 2016. do 2017. godine sudjelovala je na projektu *Tik-tak: tempus volat, hora fugit, HOROLOGIUM MANET* o velikim urama Vendelina Jägera u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, u sklopu kojeg je organizirana izložba i objavljeno nekoliko znanstvenih radova. Dobitnica je zajedničke nagrade „Franjo Marković“ za istraživačke rezultate navedenog projekta.

Turković, Patricia, knjižničarka u Knjižnici Građevinskog fakulteta u Zagrebu gdje radi kao glavni katalogizator i informator. Njezini interesi u području knjižničarstva uključuju katalogizaciju, razvoj knjižničnih zbirki, očuvanje kulturne i znanstvene baštine, otvorenu znanost, informacijsku pismenost te marketing. Diplomirala je na Sveučilištu u Zagrebu bibliotekarstvo na Filozofskom fakultetu i novinarstvo na Fakultetu političkih znanosti.

Vragolov, Josipa diplomirana je knjižničarka i edukatorica bohemistike, radi u Znanstvenoj knjižnici Dubrovnik, a trenutačno je na poslijediplomskom doktorskom studiju Društvo znanja i prijenos informacija. U knjižnici se bavi starom knjigom i digitalizacijom kulturne baštine.

Vrana, Radovan, rođen u Zagrebu. Diplomirao informacijske znanosti i engleski jezik i književnost na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu gdje je i zaposlen na Odsjeku za informacijske i komunikacijske znanosti u zvanju redovitog profesora. Njegovi glavni interesi su digitalne knjižnice, digitalni repozitoriji, istraživački podaci, korisničke studije, znanstvena komunikacija, upravljanje knjižnicama i internetske tehnologije u knjižnicama.

Zmajlović, Marija, rođena 1999. godine u Zagrebu. Završila je Žensku opću gimnaziju Družbe sestara milosrdnica s pravom javnosti Zagreb 2017. godine. Upisuje informacijske znanosti na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu na kojem je 2022. diplomirala arhivistiku i nastavničku informatiku. Posjeduje certifikate o znanju engleskog jezika škole stranih jezika Vodnikova (razina C1) i British Councila (razina C1). Sudjelovala je u projektu digitalizacije pedagoških radionica Hrvatskog državnog arhiva iz čega je proizašao suautorski znanstveni rad za 53. savjetovanje hrvatskih arhivista. Godinu dana je radila kao pripravnica u Hrvatskom memorijalno-dokumentacijskom centru Domovinskog rata u Odsjeku nekonvencionalnog arhivskog gradiva, a početkom 2024. zapošljava se na mjestu arhivistice u Arhivu Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Zvonarek, Dobrila, rođena 1982., profesorica hrvatskog jezika i književnosti i diplomirana književna komparatistica. Nakon rada u školi i marketingu izdavačke kuće Profil, od 2011. zaposlena je u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu – najprije kao stručni suradnik u Odnosima s javnošću, a danas kao viša stručna savjetnica zadužena za uređivanje izdanja Knjižnice. Od samih je početaka članica organizacijskog tima Noći knjige, prije svega kao autorica velikog broja tekstova koji manifestacija komunicira prema javnostima. Aktivno je sudjelovala i u nizu drugih manifestacija namijenjenih popularizaciji knjige i čitanja: Mjesecu hrvatske knjige, Festivalu Miroslav Krleža i dr. Uredila je nekoliko prozних knjiga te nekoliko zbirki poezije s popratnim pogovorima. Godine 2016. i 2017. bila je i članica prosudbenog povjerenstva za dodjelu pjesničke Nagrade Anđelko Novaković. Pisala je za domaće televizijske serije i reklame. Autorica je nekoliko uglazbljenih pjesničkih tekstova. U izdanju Nacionalnog parka Krka 2018. godine objavljena je monografija *Ime mi je Krka* u kojoj je pjesničkom prozom popratila fotografije fotografskog dvojca Romulić&Stojčić. Godine 2021. objavila je zbirku pjesama *Esperanto vremena* u izdanju nakladničke kuće Jesenski i Turk. Od 2023. članica je Hrvatskog društva pisaca.

Žužak Horvatić, Maja završila preddiplomski studij talijanskog jezika i književnosti i informacijskih znanosti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, a potom i izvanredni diplomski studij bibliotekarstva. Od 2012. zaposlena je u Gradskoj knjižnici „Ivan Goran Kovačić“ u Karlovcu. Od 2015. radi na Zavičajnom odjelu na poslovima koji uključuju praćenje izdavaštva te tekuću i retroaktivnu nabavu građe, priređivanje izložbi, kreiranje mrežnog sadržaja, izradu bibliografskih bilješki, promociju zavičajne zbirke i odgovaranje na informacijske upite i predlaganje literature. Članica je Povjerenstva za otpis i reviziju građe, suradnica na digitalnom portalu Gradske knjižnice „Ivan Goran Kovačić“ Karlovac te urednica i autorica sadržaja za mrežne stranice Zavičajni kalendar.

Programski odbor

dr. sc. Sofija Klarin Zdravec, knjižničarska savjetnica (predsjednica)

Karolina Holub, knjižničarska savjetnica

dr. sc. Koraljka Kuzman Šlogar

Renata Petrušić, knjižničarska savjetnica

Vikica Semenski, knjižničarska savjetnica

dr. sc. Goran Zlodi, izv. prof.

Organizacijski odbor

Renata Petrušić (predsjednica)

Iva Adžaga Ašperger

Matilda Justinić

Marta Kovač

Sanja Lapiš

Nela Marasović

Maja Mlinarević

Maja Priselac

Impresum

Nakladnik:

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu
Ulica Hrvatske bratske zajednice 4
10000 Zagreb

Za nakladnika:

Ivanka Stričević

Urednice:

Renata Petrušić
Matilda Justinić
Marta Kovač

Grafički izgled i priprema:

Iva Adžaga Ašperger
Sanja Lapiš
Goran Hasanec

NACIONALNA
I SVEUČILIŠNA
KNJIŽNICA
U ZAGREBU